

Авторка: Валерія Рибак

Медіавідкритість судів України

Результати всеукраїнського
опитування працівників і
працівниць судів України, 2018 рік

Медіавідкритість судів України: результати всеукраїнського опитування працівників і працівниць судів України, 2018 рік / Валерія Рибак / ГО «Вектор прав людини» — Київ, 2019 р. — 85 с.

Розробка методології: Валерія Рибак, Назарій Боярський, Анастасія Розлуцька, Паліна Бродік, Олена Кудько.

Опрацювання даних: Валерія Рибак, Марина Фурсенко.

Літературна редакторка: Мирослава Косар.

Kingdom of the Netherlands

«Медіавідкритість судів України: результати всеукраїнського опитування працівників і працівниць судів України, 2018 рік» підготовлено в рамках проекту «Відкритість судів для ЗМІ та громадськості як запорука верховенства права» ГО «Вектор прав людини» за підтримки програми МАТРА (Посольство Королівства Нідерландів в Україні). Точки зору, висловлені у даній публікації, є точками зору авторів та не можуть відображати точку зору донора.

ГО «Вектор прав людини» — правозахисна організація. Головна мета — реалізація та захист основоположних прав та свобод людини. У своїй діяльності ГО «Вектор прав людини» керується на практичне виконання норм та принципів викладених у міжнародних документах, що ратифіковані Україною, а також усіх інших зобов'язань України у сфері прав людини та основоположних свобод.

Детальніше про ГО «Вектор прав людини» за посиланнями:

- <http://hrvector.org>
- <fb.com/hrvector.org>
- info@hrvector.org

Проект «Суд людською мовою» створений для захисту права на справедливий суд та просвітницької роботи для широкого кола населення. Ініціатива об'єднує громадських активістів, IT-спеціалістів і професійних юристів.

Детальніше про «Суд людською мовою» за посиланнями:

- hrvector.org/pro-proekt
- <fb.com/trialinsimplewords/>
- trialinsimplewords@gmail.com

Зміст

Вступ	4
Методологія дослідження	5
Результати дослідження:	
Розділ 1. Присутність суду в соціальних мережах	7
Розділ 2. Офіційний сайт суду	14
Розділ 3. Організовані судом заходи та активності	24
Розділ 4. Трансляції судових процесів технічними засобами судів	36
Розділ 5. Організація роботи комунікаційної команди суду	40
Розділ 6. Підвищення рівня компетенції	47
Висновки та рекомендації	54
Додатки	64

Комунікації сьогодні розвиваються з неймовірною швидкістю, мають безліч форм та є умовою функціонування у соціумі кожної людини окремо, спільнот, громадських об'єднань, державних органів, держав. Тому для того, аби забезпечити належне функціонування та розвиток судів та судової системи загалом, варто значну увагу приділяти комунікаціям.

«Медіавідкритість судів України» — це щорічне дослідження, що проводиться громадською організацією «Вектор прав людини» в межах проекту «Суд людською мовою» як напряму роботи задля захисту права на справедливий суд. Із матеріалами «Медіавідкритість судів України: результати всеукраїнського опитування працівників судів України, 2017 рік» можна ознайомитись за посиланням: <http://hrvector.org/zviti/18-02-06-mediajustice>.

Назва дослідження говорить сама за себе. Медіа (від англ. *media* — засоби, способи) — це з одного боку канали та інструменти передачі інформації та даних, а з іншого — в широкому значенні сьогодні означає єдине середовище, що використовується, аби передавати будь-які дані в будь-яких цілях¹.

Метою дослідження є зміцнення спроможності судової системи шляхом налагодження якісних комунікацій зі ЗМІ та громадою загалом. Відповідно цілями є:

- встановити дані за 2017 та 2018 роки;
- проаналізувати прогрес у здійсненні комунікаційної роботи судами;
- визначити основні потреби судів для покращення такої роботи.

У даному звіті ми наводимо позитивні й негативні приклади комунікацій судів, аби максимально поширювати позитивний досвід та знаходити шляхи удосконалення в інших випадках.

Окрім аналітичних даних, у звіті підібрані матеріали, що у комплексі можуть використовуватись для підготовки методичних публікацій, освітніх заходів для представників (-ць) комунікаційних команд судів, підготовки звітів та іншого контенту для висвітлення роботи судів України загалом чи окремих судів.

Щиро дякуємо за сприяння у проведенні опитування Раді суддів України, представникам та представницям судів, які взяли участь в опитуванні, а також усім причетним до підготовки даного звіту.

¹ Срібняк І. Історія журналістики: виникнення та розвиток новинних мас-медіа в країнах Європи, Азії та Північної Америки (XVII–XX ст.). Підручник для студентів вищих навчальних закладів / МОН України; ДУ «Інститут всевітньої історії НАН України»; Київський університет імені Бориса Грінченка (2-ге вид., перероб.). / І. Срібняк. — К.: Міжнародний науково-освітній консорціум імені Люсьєна Февра, 2018. — 156 с.: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/25608/1/I_Sribnyak_IZh_2018_IFF.pdf

Методологія дослідження

В основу дослідження медіавідкритості судів, лягло всеукраїнське онлайн-опитування працівників і працівниць судів України, що відбулось у період з 2 лютого до 19 березня включно.

Експертами ГО «Вектор прав людини», проекту Організації «Суд людською мовою» розроблено анкету, зі змістом якої можна ознайомитись у Додатку 1.

Анкета складається із наступних блоків:

- 1 Контактна інформація.
- 2 Присутність суду в соціальних мережах.
- 3 Офіційний сайт суду.
- 4 Організовані судом заходи та активності.
- 5 Трансляції судових процесів технічними засобами судів.
- 6 Організація роботи комунікаційної команди суду.
- 7 Підвищення рівня компетенції.

Працівники судів заповнювали опитувальник онлайн за посиланням:
<https://goo.gl/forms/I7PHzw2xvJOzfilX2>

Завдяки питанням, поставленим в опитувальнику була змога з'ясувати у який спосіб у судах України проводиться комунікаційна робота, які канали комунікації використовуються, якими є цільові аудиторії комунікації, хто у судах займається цими питаннями, наскільки така робота ефективна та які є можливості її покращити.

Методологія поточного дослідження покращена порівняно з попереднім роком, зокрема завдяки низки додаткових досліджень, у яких брали участь як представник (-ці) судів, так і ЗМІ, громадських об'єднань. Опитувальник розширено та доповнено. Наприклад, суттєвою зміною стало включення умови зарахування відповіді до низки запитань — наявність посилань на публічні ресурси, де розміщена інформація, що вказана у відповіді. Наприклад, кількість заходів, що проводили суди. Також попереднє дослідження стосується таких періодів: повний 2016 рік, січень-серпень 2016 року та аналогічний період у 2017 році. Тому питання в опитувальнику стосувались інформації за 2017–2018 рр., щоб була можливість відслідкувати тенденції у питаннях, які не стали предметом дослідження минулого року або нині досліджувались ґрунтовніше, а також порівняти дані за повні 2017 та 2018 роки. У наступні роки ми продовжимо опитування, що стосуватимуться періодів у календарний рік.

Загалом у опитуванні взяло участь **269 судів** України з 674 чинних судів на підконтрольній території України², що становить 40 %³.

Загалом надіслано 282 відповіді, з них 11 від різних респондентів (-ок) з 5 судів, 4 відповіді повторні, 2 відповіді є доповненням респондентів (-ок) своїх попередніх відповідей.

² Загальну кількість судів, які діють на підконтрольній території України підтверджено відповіддю Державної судової адміністрації України № інф/БП-231-19-321/19 від 22.03.2019 року (див. додаток 2) на запит ГО «Вектор прав людини».

³ Тут і надалі під час обрахування відсотків числа округлюються до цілих.

Одиниця виміру в результатах даного дослідження є суд. Враховувалися найповніші відповіді або середнє значення у випадках, коли щодо одного й того ж суду опитувальник заповнили декілька працівників (-ць). Для викладення інформації, що містилась в описових запитаннях, враховувались всі відповіді респондентів (-ок) та подавались у результатах як інформація від одного суду. Наприклад, якщо питання стосувалися пропозицій тощо.

В опитуванні взяли участь наступні суди:

1 місцеві суди — 238 судів (37% від 637 місцевих судів, які діють на підконтрольній території України):

- місцеві загальні суди — 210 з 587 наявних судів (36%);
- місцеві господарські суди — 14 з 25 наявних судів (56%);
- окружні адміністративні суди — 14 з 25 наявних судів (56%);

2 апеляційні суди — 31 (84% від 37 судів апеляційної інстанції, які діють на підконтрольній території України)

- апеляційні суди в апеляційних округах⁴ — 21 з 24 наявних судів (88%);
- апеляційні адміністративні суди — 6 з 7 наявних судів (86%);
- апеляційні господарські суди — 4 з 6 наявних судів (67%).

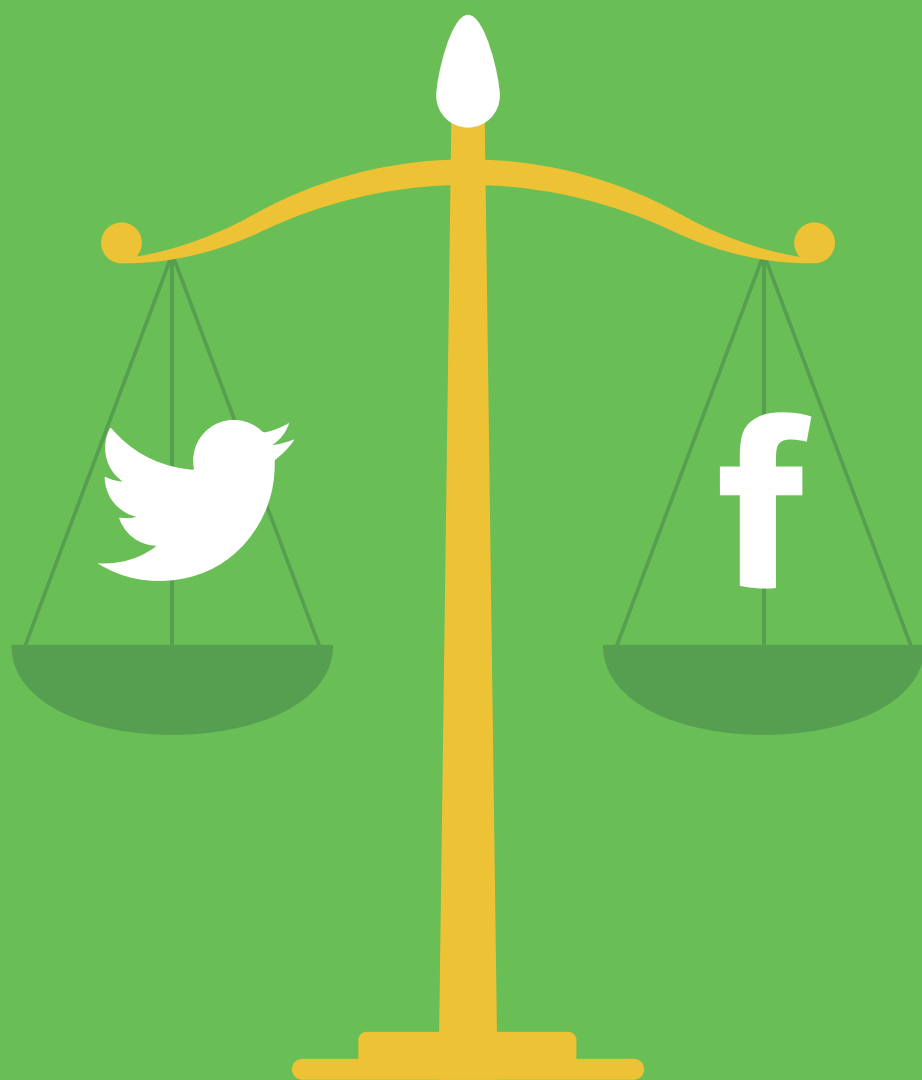
Повний перелік судів дивіться у додатку 3.

Результати опитування ґрунтуються на інформації, що надіслані у відповідях на запитання опитувальника працівниками (-цями) судів. Командою ГО «Вектор прав людини» додатково аналізувались дані сайтів судів, офіційного YouTube-каналу «Судова влада України», діяльність судів у соціальній мережі Facebook, перевірялись посилання, надані респондентами (-ками) у відповідях.

Важливо зазначити, що нині триває процес реформування судової системи, відповідно до якого відбулись зміни в роботі судів. Так, Указами Президента від 29.12.2017 № 452/2017, № 454/2017, № 455/2017 ліквідовано апеляційні суди та розпочали свою роботу новоутворені апеляційні суди в апеляційних округах (за винятком апеляційних, апеляційних господарських, апеляційних адміністративних судів, до яких не переведені судді: Кримський апеляційний суд, Черкаський апеляційний суд, Севастопольський апеляційний суд, Південний апеляційний господарський суд, Четвертий апеляційний адміністративний суд). На сьогодні процес реалізації Указів Президента України триває. Фактично дані зміни відбулись в кінці 2018 року.

Оскільки в опитувальнику наявні питання про діяльність судів у період 2017–2018 рр., ми просили суди, що були утворені під час поточної судової реформи, вказати дані тільки за період роботи новоутвореного суду. Проте велика кількість респондентів (-ок), які працюють в апеляційних судах, надали дані за повні два роки. Окремі суди надали інформацію за 2017 рік і частину 2018 року, про що буде зазначено в описі результатів опитування.

⁴ Включно з Апеляційним судом Черкаської області, який на момент проведення дослідження не було ліквідовано.

Розділ 1

Присутність суду в соціальних мережах

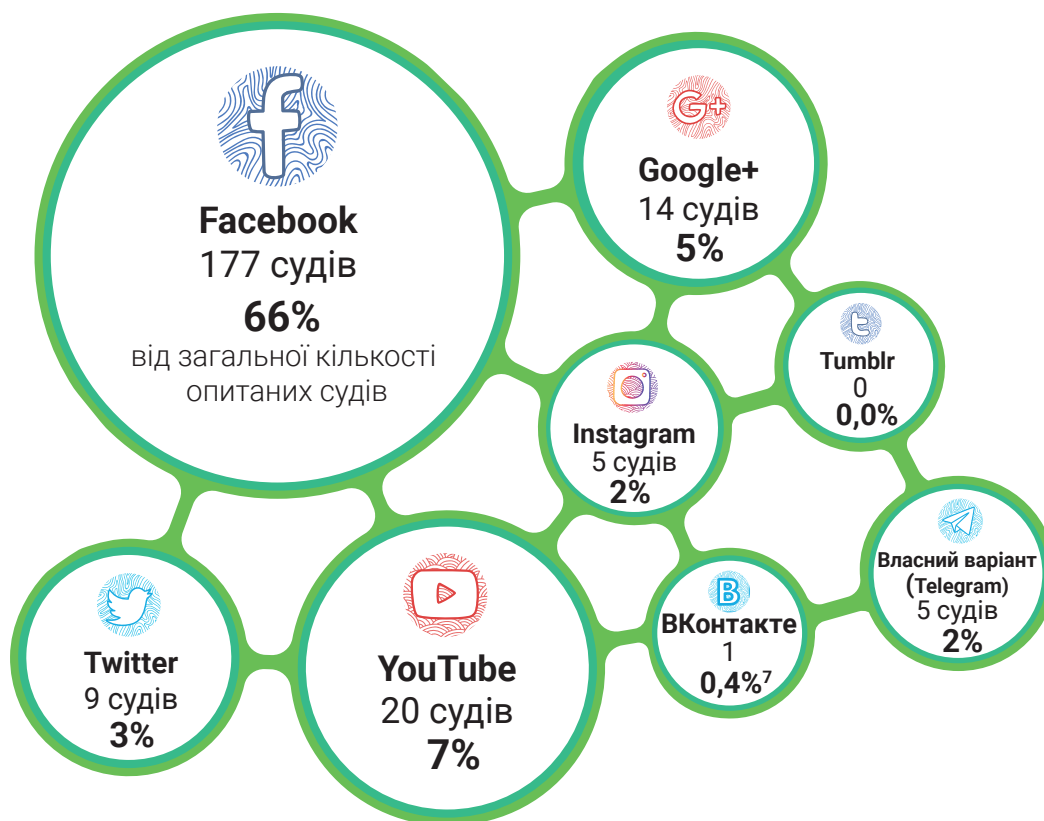
Соціальні мережі — важливий комунікаційний майданчик, який об'єднує різні спільноти людей. Інформацію у них можна поширювати безкоштовно та серед великої кількості як української, так і закордонної публіки. У 2018 році кількість активних інтернет-користувачів сягнула позначки у 4 мільярди, а кількість користувачів соціальних мереж перевищує 3 млрд. В Україні, за даними дослідження, станом на 2018 рік проживає 25,6 млн інтернет-користувачів, що становить 58% всього населення. З них 13 млн користуються соцмережами⁵.

За допомогою соціальних мереж комунікаційні команди судів можуть проводити моніторинг інформації, інформаційний супровід діяльності суду, налагоджувати зв'язки з журналістами й іншими цільовими аудиторіями та вживати інші заходи для виконання основних завдань.

1.1. Які соціальні мережі обирають суди?

За різними даними досліджень у 2018 та 2019 роках найпопулярніші соціальні мережі: Facebook, YouTube, Instagram. На жаль, дослідження також свідчать, що частина населення України продовжує користуватися забороненими соціальними мережами⁶. Тож респондентам (-кам) було запропоновано зазначити у яких із запропонованих соціальних мережах присутні сторінки судів або ж доповнити перелік власним варіантом та вказати посилання на відповідні сторінки.

За даними опитування суди представлені у соціальних мережах наступним чином:

⁵ «Digital in 2018», We Are Social: 1) <https://digitalreport.wearesocial.com/> 2) <https://bit.ly/2KQYFMQ>

⁶ «Соціальні мережі», березень 2019 року, Research & Branding Group спільно з Агентством кризових комунікацій «НЕТ»: <https://bit.ly/2lxVRSG>; «Рейтинг популярних сайтів за січень 2019», Kantar TNS CMeter: <https://bit.ly/2Gly6tp>; «Рейтинг популярних сайтів за січень 2018», Kantar TNS CMeter: <https://bit.ly/2ltWtZy>

⁷ Деснянський районний суд м. Києва. Перевірити наявність сторінки у соціальній мережі «ВКонтакте» не можливо у зв'язку з дією Указу Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2017 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/133/2017>

Більшість судів присутні у одній соціальній мережі — Facebook, проте 13 % (34 суди) користуються декількома комунікаційними майданчиками такого виду:

- присутні тільки в одній соціальній мережі — 150 судів (56 % від загальної кількості опитаних судів);
- присутні у 2 соціальних мережах — 25 (9 %);
- присутні у 3 соціальних мережах — 5 (2 %);
- присутні у 4 соціальних мережах — 4 (1 %);
- не присутні в жодній соціальній мережі — 85 (32 %).

Загалом 69 % усіх судів, що взяли участь в опитуванні (185 судів) присутні у соціальних мережах.

1.2. Використання судами Facebook для комунікаційної роботи.

Детальніше під час опитування працівникам (-цям) судів запропоновано зосередитись на роботі в Facebook. А також представницями ГО «Вектор прав людини» проведений додатковий аналіз комунікаційної роботи судів у цій соціальній мережі. З одного боку це одна з найпопулярніших соціальних мереж в Україні. У 2017 році в Facebook зареєстровано 10,1 млн українських користувачів⁸. Надалі цей показник тільки зростає і становить у 2018 році — 12 млн⁹ та на початку 2019 року — 13 млн¹⁰. З іншого боку ця соціальна мережа є дуже актуальною для судів також.

Опитування «Медіавідкритість судів України» у 2017 році свідчить, що 42% судів (188 судів), які взяли участь в опитуванні, представлені у Facebook¹¹.

У 2018 році поточне дослідження засвідчило, що найпопулярнішою мережею для представлення у ній суду є Facebook 66 % (177 суди) опитаних судів представлені у мережі Facebook.

2017 рік

42% судів
(188 судів)

2018 рік

66% судів
(177 судів)

Працівники (-ці) 67 % (62 суди) судів, у яких немає сторінок, назвали причини їх відсутності¹² у соціальних мережах. Серед них такі:

- для висвітлення необхідної інформації достатньо офіційного сайту суду — 22 суди (24% тих, де сторінка відсутня);
- велике навантаження прес-секретаря (-ки) суду, оскільки він/вона суміщає дану посаду з іншою посадою — 14 (15%);
- планується створення сторінки у Facebook — 8 (7%);
- нормативно-правовими актами не передбачена потреба створювати сторінки судів у соцмережах — 6 (7%);
- керівництвом суду заборонено створювати сторінку суду в соцмережах — 3 (3%);
- з метою цифрової безпеки — 3 (3%);
- брак часу — 2 (2%);
- обмежений доступ до мережі Інтернет, відсутня пряма вказівка керівництва, не вважають це необхідним взагалі, діяльність суду висвітлюється у соцмережі через особисту сторінку прес-секретаря (-ки) суду — по 1-й відповіді (6%);
- інформацію про причини відсутності сторінки у Facebook не вказали 30 судів (33% тих, де сторінка відсутня).

⁸ «Соціальні мережі: хто використовує і як?», Gemius Україна: <https://bit.ly/2V6tn8D>

⁹ «Вже 12 мільйонів українців користуються Facebook», Watcher: <https://bit.ly/2KNRvBR>

¹⁰ «Facebook в Україні», PlusOne, січень 2019: <https://plusone.com.ua/fb/>, <https://bit.ly/2SvP6WW>

¹¹ «Медіавідкритість судів України: результати всеукраїнського опитування працівників судів України, 2017 рік» / Валерія Рибак / ГО «Вектор прав людини» — Київ, 2017 р. — 68 с.: <http://hrvector.org/zviti/18-02-06-mediajustice>

¹² У даному випадку це узагальнене поняття, що включає спільноти, групи тощо. Варіативність представлення судів у Facebook розглядатиметься окремо.

Поточні типові нормативні документи, які регулюють комунікаційну діяльність судів та їх працівників (-ць), прямо не передбачають обов'язкову присутність судів у соціальних мережах, а відтак і відповідальних працівників (-ць) за ведення такої роботи. Проте потреба у такій роботі визначається не тільки вимогами часу, а й відображена у позитивних прикладах комунікаційної роботи судових органів та їхніх прес-служб. Наприклад, у функціях прес-служби органів суддівського самоврядування передбачено організацію ведення офіційних комунікаційних майданчиків суддівського самоврядування в українських та світових соціальних мережах. У функціях прес-центру судової влади України наявна координація поширення інформаційних повідомлень і наповнення офіційного веб-порталу судової влади України, офіційних веб-сайтів судів в інтернет-мережі, сторінки Вищої ради правосуддя, прес-центру судової влади в соціальних мережах¹³. Окремі суди вже переймають ці позитивні практики й на рівні закріплення потреби у здійсненні комунікацій із цільовими аудиторіями через соціальні мережі у внутрішніх документах. Наприклад, ще в 2016 році у «Порядку взаємодії Львівського апеляційного господарського суду з представниками засобів масової інформації» було визначено, що інформування представників ЗМІ про заходи, які проводитиме Суд (прес-конференції, брифінги, міжнародні зустрічі тощо) відбувається шляхом завчасного розміщення прес-анонсів на офіційному веб-сайті Суду, офіційній сторінці Суду в соціальних мережах Facebook та Twitter¹⁴. Робота судів у соціальних мережах також передбачалася й в комунікаційних стратегіях судів, наприклад, Ново-заводського районного суду м. Чернігова¹⁵, Вижницького районного суду Чернівецької області¹⁶, Лубенського міськрайонного суду Полтавської області¹⁷.

На практиці ж суди вже давно присутні у соціальних мережах. **Серед судів, що взяли участь у цьогорічному опитуванні найпершими були зареєстровані сторінки у Facebook у 2012 році** Івано-Франківського апеляційного суду та Сьомого апеляційного адміністративного суду, в минулому Апеляційного суду Івано-Франківської області та Вінницького апеляційного адміністративного суду відповідно. Серед судів, які не були реорганізовані найпершими були зареєстровані сторінки Одеського окружного адміністративного суду, Крюківського районного суду м. Кременчука Полтавської області, Вінницького міського суду Вінницької області — **у 2013 році**. Дата створення додатково перевірялась командою ГО «Вектор прав людини», тож точну дату встановити можна тільки для сторінок судів у Facebook. Якщо суди ведуть аккаунт або групу в даній соціальній мережі, перевірити рік їх створення без спеціальних доступів не можливо.

1.3. Інформативність, інтерактивність сторінок судів у соціальних мережах, а також статус сторінки у Facebook (група, спільнота, аккаунт)¹⁸.

Найбільш доцільно є ведення саме сторінки суду з огляду на політику Facebook. Зокрема, це дає можливість охопити велику кількість користувачів для поширення інформації.

¹³ «Нормативно-правова база, яка забезпечує гласність та відкритість судів в Україні» / Укладач: Назарій Боярський — Київ, 2019 рік — 94 с.: <http://hrvector.org/publikacziyi/19-03-26-admin>

¹⁴ «Прес-служби судів: погляд зсередини. Результати всеукраїнського опитування співробітників та співробітниць комунікаційних команд судів України / Автор: Назарій Боярський, редакція: Валерія Рибак — Київ, 2019 рік», Додатки, стор. 51.: <http://hrvector.org/zviti/19-02-26-press>, <https://drive.google.com/file/d/1Dpz08ac1NnB1T-wCm8FsGHpZncfELnFA/view>

¹⁵ Там же, стор. 57.

¹⁶ Там же, стор. 65.

¹⁷ Там же, стор. 72.

¹⁸ Дану інформацію перевірила команда ГО «Вектор прав людини».

Позитивно, що **більшість судів підтримує комунікацію у даній соціальній мережі за допомогою сторінки суду** — 152 суди (85 % тих, судів, що вказали наявність пабліків у Facebook). Наявні різні варіанти:

- ведеться одна сторінка суду — 147 (83% тих, судів, що вказали наявність пабліків у Facebook);
- ведеться декілька сторінок одного суду — 2 (1%);
- ведеться сторінка суду та загальнодоступна група — 2 (1%);
- ведеться сторінка суду та аккаунт (функціонує як сторінка людини, проте замість ім'я вказано назву суду) — 1 (0,6%);
- ведеться від аккаунту (функціонує як сторінка людини, проте замість ім'я вказано назву суду) — 22 (12%);
- ведеться загальнодоступна група — 2 (1%);
- наявна автоматично генерована сторінка (цю сторінку було створено неофіційну, позаяк користувачі Facebook проявили інтерес до цієї місцевості чи установи, вона не є афілійованою і ведеться особами, які не мають жодного стосунку до суду) — 1 (0,6%).

Суди розміщують наступну контакту інформацію на сторінках судів у Facebook:

посилання на сайт суду

149

84 % тих судів, що вказали наявність пабліків у Facebook)

адреса електронної скриньки

130

73 %

адреса суду

111

63 %

номер телефону

130

73 %

1.4. Як суди комунікують у Facebook?

Комунікація у соціальній мережі Facebook також можлива й завдяки обміну приватними повідомленнями або ж у публічних коментарях. У 165 випадках є можливість надіслати приватні повідомлення (93 % тих, судів, що вказали наявність пабліків у Facebook), у 12 (7%) — ні. Комунікація за допомогою публічних коментарів є досить рідкою, наприклад, перевіривши активність дописувачів та модераторів пабліків судів у Facebook протягом місяця¹⁹, ми побачили, що у 49 судах (28% тих судів, що вказали наявність пабліків у Facebook) дописи на сторінці були прокоментовані. Лише в 8 (16 % від кількості коментарів дописувачів) випадках на них була відповідь суду.

Наскільки популярні сторінки²⁰ судів у Facebook, наприклад, можна оцінити за кількістю вподобань або кількістю відміток «Стежити». Ми перевірили перший показник на момент завершення опитування.

Так, наявні показники від 0 до 6 572 відміток «Вподобано». Найбільше вподобань зібрав Київський районний суд міста Одеси. Середня кількість відміток «Вподобано» серед 160 сторінок судів є 384.

¹⁹ Команда ГО «Вектор прав людини» перевірила активність дописувачів та модераторів пабліків судів у Facebook протягом 17.02–17.03.2019 року.

²⁰ Кількість вподобань або тих, хто стежить за пабліком у Facebook є можливість тільки на сторінках. У групах є можливість перевірити кількість її учасників, а у аккаунтів — кількість друзів. Проте кількість останніх є обмеженою.

Також для сторінок Facebook доступна функція отримувати оцінки якості від користувачів даної соціальної мережі. **Від 3 до 5 балів користувачі оцінили 43 сторінки судів (28 % тих, у кого наявна сторінка суду у Facebook):**

5 балів

33 суди

4–4,8 балів

8 судів

3–3,5 балів

2 суди

1.5. Посада працівника (-ці) суду, який/яка відповідальний/а за наповнення контенту сторінки суду в Facebook та сторінок у інших соціальних мережах.

За допомогою опитувальника ми визначили який існує розподіл обов'язків щодо здійснення комунікаційної роботи у мережі Facebook. Ми запропонували респондентам (-кам) вказати посаду працівника (-ці) суду, який/яка відповідальний/а за наповнення контенту сторінки суду в Facebook та сторінок у інших соціальних мережах за наявності таких. **Найпоширенішою відповіддю була — прес-секретарі (-ки) або працівники (-ці), які виконують їх обов'язки — 89 судів (50 % судів, що представлені в Facebook та взяли участь в даному опитуванні).**

**50%
судів**

Загалом були зазначені наступні варіанти:

- Прес-секретарі (-ки) або працівники (-ці), які виконують їх обов'язки — 89 (50 % тих судів, що вказали наявність публіків у Facebook);
- декілька працівників (-ць) — 26 (15%);
- заступник керівника/заступниця керівниці апарату суду — 21 (12%);
- керівник (-ці) апарату суду — 7 (4%);
- працівник (-ця) відділу інформаційно-технічного забезпечення — 7 (4%);
- суддя-спікер (-ки) — 7 (4%);
- інші працівники (-ці) — 18 (з них заступник/заступниця голови суду — 1) (10%);
- відповідального працівника (-ці) за наповнення контенту сторінки не визначено — 1 (0,6%);
- відсутня відповідь — 1 (0,6%).

1.6. Погодження контенту, що публікується на сторінці в Facebook та/або інших соціальних мережах.

У більшості судів також існує процедура погодження контенту (даних, візуальних матеріалів тощо), що публікується на сторінці у Facebook та/або інших соціальних мережах.

Відповідно до відповідей респондентів (-ок) у більшості судів наявна практика погодження контенту з керівництвом різного рівня, а й у 39 судах (22% судів, які присутні у Facebook) відповідальний (-а) працівник (-ця) за наповнення контенту сторінки самостійно вирішує щодо контенту. Серед відповідей наявні наступні комбінації погодження контенту для соціальних мереж:

**39
судів**

- головою суду — 70 (40 % тих судів, що вказали наявність публіків у Facebook);
- головою суду або суддею-спікером (-кою) — 10 (6%);
- головою суду та керівником (-цею) апарату суду — 6 (3%);
- головою суду та на рівні прес-служби суду — 7 (4%);
- керівництвом суду та іншими працівниками (-цями) суду залежно від контенту — 1 (0,6%);

- заступником (-цею) голови суду — 1 (0,6%);
- керівником (-цею) апарату суду — 8 (6%);
- керівником (-цею) апарату суду та його/її заступником (-цею) — 1 (0,6%);
- заступником керівника/заступницею керівниці апарату суду — 1 (0,6%);
- керівництвом (без визначення конкретних посадових осіб) — 2 (1%);
- на рівні прес-служби суду — 25 (14%);
- відповідальний (-а) працівник (-ця) за наповнення контенту сторінки самостійно ухвалює рішення щодо контенту — 39 (22%);
- суддею-спікером (-кою) — 6 (3%);
- визначено окремими нормативними документи (без визначення конкретних посадових осіб) — 5 (3%);
- відсутня відповідь — 2 (1%).

1.7. Чи вважають суди доцільним мати сторінку суду у Facebook та у інших соціальних мережах?

56 судів (21% всіх опитаних судів) вказали, що не доцільно мати сторінку суду в Facebook та у інших соціальних мережах, проте двоє працівників (-ць) зазначили, що їм було б цікаво отримати методичну допомогу або додаткове навчання для роботи в Facebook та/або в інших соціальних мережах. Більшість респондентів (-ок) вважають, що недоцільно мати сторінку суду в соціальних мережах, оскільки достатньо офіційного сайту суду для висвітлення необхідної інформації.

**21%
судів**

Проте більшість працівників (-ць) судів висловились в опитуванні на підтримку здійснення комунікаційної роботи за допомогою соціальних мереж — 213 судів (79% всіх опитаних судів). Свою думку вони аргументували тим, що робота в соціальних мережах дозволяє охопити велику кількість користувачів (31 суд). Це ефективний спосіб забезпечує відкритість, гласність і доступність суду (19 судів), підвищує довіру до судової влади, формує позитивний імідж судів (6 судів), є зручним способом інформування та дає можливість підтримувати прямі зв'язки (18 судів). Окрім того це найоперативніший спосіб інформування громади (15 судів). Також було названо такі переваги: ефективний і сучасний спосіб комунікації зі ЗМІ, можливість поєднувати роботу з різними категоріями людей, наприклад за віком.

**79%
судів**

Тільки 9 судів, які мають сторінки в соціальних мережах (5%) у відповіді на дане питання вказали, що вважають недоцільною роботу а них. Водночас 36 судів, які не ведуть соціальні мережі (39%), вважають, що це необхідно робити.

1.8. Яка методична допомога / додаткове навчання для роботи в Facebook та/або у інших соціальних мережах потрібна судам?

Ми поцікавились чи потрібна методична допомога / додаткове навчання для роботи в Facebook та/або у інших соціальних мережах?

80 судів (30% всіх опитаних судів) дали ствердну відповідь і 189 судів (70%) — ні.

Основними запитами на методичну допомогу/додаткове навчання для роботи в Facebook та/або у інших соціальних мережах є питання щодо контенту, його візуалізації, просування, а також які інструменти доступні у соціальних мережах.

<http://www.суд>

Розділ 2

Офіційний сайт суду

Веб-портал/веб-сайт є офіційним засобом публікації інформації про діяльність судів загальної юрисдикції, інших органів і установ судової влади в мережі Інтернет²¹. Усі суди України мають офіційний сайт, що розміщений на єдиній платформі «Судова влада України» (далі — веб-порталі)²².

На відміну від соціальних мереж, наповнення сайту контентом є обов'язковим для працівників (-ць) судів та органів судової влади. Наприклад, процедуру внесення, перевірки та опублікування інформації на веб-порталі «Судова влада України», його складових — веб-сайтах судів, органів і установ судової влади (далі — Веб-сайт) в глобальній мережі передачі даних Інтернет, ведення якого забезпечує Державна судова адміністрація України, — визначає «Регламент інформаційного наповнення офіційного веб-порталу», затверджений Наказом Державної судової адміністрації України від 17 лютого 2014 року № 30 «Про організаційне забезпечення функціонування веб-порталу «Судова влада України»²³. Типова посадова інструкція головного спеціаліста із забезпечення зв'язків із засобами масової інформації (прес-секретаря), затверджена Наказом Державної судової адміністрації України 06.11.2013 № 145²⁴, передбачає окрім завдань та обов'язків прес-секретарів (-ок) судів роботу з офіційним сайтом суду.

Процес реформування судової системи України, в межах якого відбувається ліквідація окремих судів та утворення нових (у тому числі шляхом реорганізації) відповідно до указів Президента України від 29.12.2017 № 452/2017, № 454/2017, № 455/2017 відобразився і на діяльності офіційних сайтів судів. Паралельно існували по два веб-сайти судів апеляційної інстанції на веб-порталі «Судова влада України»: одна старого суду, що було ліквідовано, друга новоутвореного актуального суду. До того ж інтернет-пошуковики найчастіше відображали насамперед сайти ліквідованих судів. Це могло створювати незручності для людей, які прагнули уточнити актуальну інформацію щодо розгляду справ та ін. Команда ГО «Вектор прав людини» перевірила чи на сайтах ліквідованих судів наявні оголошення про те, що даний суд припинив свою роботу та посилення на новий сайт. Така інформація наявна у більшості судів, що взяли участь в опитуванні, але в 8 судах була відсутня інформація про те, де отримати актуальну інформацію про діяльність суду.

2.1. Статистичні дані щодо кількості опублікованих дописів у розділі «Новини» на веб-сайтах судів веб-порталу «Судова влада України».

Проаналізуємо інформацію щодо судів апеляційної та першої інстанції окремо, зокрема через різницю у поданні інформації, що зумовлено реформуванням судової системи. Серед апеляційних судів, що подали інформацію за 2017 рік, основний показник 101–200 новин за рік. У 2018 році картина майже незмінна. Найбільший показник публікацій у 2017 році — 301–400 новин у Апеляційного суду міста Києва (361 новина) та Апеляційного суду Хмельницької області (388 новин). У 2018 році цей показник виріс до 601–1000 новин для судів, що надали інформацію за повний рік.

²¹ Регламент інформаційного наповнення офіційного веб-порталу «Судова влада України». Наказ Державної судової адміністрації України від 17 лютого 2014 року № 30 «Про організаційне забезпечення функціонування веб-порталу «Судова влада України»: <https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/14/gjflvghvtrjg>

²² <http://court.gov.ua>

²³ Наказ Державної судової адміністрації України від 17 лютого 2014 року № 30 «Про організаційне забезпечення функціонування веб-порталу «Судова влада України»: <https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/14/gjflvghvtrjg>

²⁴ Типова посадова інструкція головного спеціаліста із забезпечення зв'язків із засобами масової інформації (прес-секретаря), затверджена Наказом Державної судової адміністрації України 06.11.2013 № 145: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0145750-13>

Так, на сайті Хмельницького апеляційного суду (до 3 жовтня 2018 — Апеляційний суд Хмельницької області) у 2018 році було опубліковано 634 новини. Детальніша інформація у табл. 1.

Таблиця 1. Кількість новин на офіційних сайтах судів апеляційної інстанції у 2017–2018 рр.

Кількість новин	Кількість судів, 2017 рік	% від загальної кількості апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні	Кількість судів, 2018 рік	% від загальної кількості апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні	Кількість судів, що надали інформацію від початку роботи новоутвореного суду (кінець 2018 року)	% від загальної кількості апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні
0	—	—	—	—	1	3%
21–50	—	—	—	—	4	13%
51–100	7	23%	3	7%	4	13%
101–200	10	32%	9	29%	2	6%
201–300	1	3%	2	6%	2	6%
301–400	2 ²⁵	6%	2	6%	—	—
601–1 000	—	—	1	3%	—	—
Інформація не вказана у зв'язку з ліквідацією суду	11 судів	35%	—	—	—	—

Також надаємо інформацію щодо кількості повідомлень у розділі «Новини», опублікованих місцевими судами. Найчастіше впродовж року, як наведено в таблиці 2, на сайтах місцевих судів публікується від 51 до 100 новин. Тільки в декількох випадках ця кількість перевищила показник у 600 публікацій. Так, від 601 до 1000 публікацій у розділі новини опублікували Володарський районний суд Київської області (738 новин у 2017 році, 697 — у 2018), Дергачівський районний суд Харківської області (810 новин у 2018 році), Зарічний районний суд м. Суми (922 новин у 2017 році, 798 — у 2018). Така активність наповнення контентом розділу «Новини» підтверджена й аналізом веб-сайтів судів, що здійснювався громадськими організаціями самостійно²⁶.

²⁵ У даному пункті враховані дані колишнього Апеляційного суду міста Києва, що були надані представницею Київського апеляційного суду.

²⁶ «Рейтинг інформаційної відкритості судів», 2018–2019 роки, ГО «Бюро правничих комунікацій»: <http://faircourt.in.ua/news/180220191852.html?fbclid=IwAR3tbO7cawcGcg3sbDPfTj1eO52e6MaZKB0IShzqyWnVVPYihYT0bddPBi4>

Таблиця 2. Кількість новин на офіційних сайтах місцевих судів у 2017–2018 рр.

Кількість новин	Кількість судів, 2017 рік	% від загальної кількості місцевих судів, що взяли участь в опитуванні	Кількість судів, 2018 рік	% від загальної кількості місцевих судів, що взяли участь в опитуванні
1–10	11	5%	4	2%
11–20	20	8%	11	5%
21–50	59	25%	48	20%
51–100	78	33%	68	29%
101–200	—	—	59	25%
201–300	12	5%	28	12%
301–400	9	4%	10	4%
401–500	1	0,4%	3	1%
501–600	3	1%	3	1%
601–1000	2	0,8%	3	1%
Інформація не надана	3	1%	—	—

Проте варто врахувати, що велика кількість публікацій у розділі «Новини» не є абсолютним показником якісного ведення даного розділу веб-сайту та інформування громадян. Важливим є також зміст новин чи це відповідає потребам цільової аудиторії.

У 2018 році команда ГО «Вектор прав людини» провела всеукраїнське онлайн-опитування журналістів та журналісток щодо співпраці з судами «Суди та ЗМІ: досвід співпраці»²⁷. Відповідно до даних опитування найбільш цікавими для висвітлення у сфері судочинства для журналістів (-ок), які висвітлюють судову тематику, є такі теми: корупція та справи, у яких обвинувачуються у злочинах високопосадовці, кримінальні новини, перебіг судової реформи та робота судової системи, резонансні справи, включно зі справами Майдану, справами, порушених проти громадських активістів (-ок) та справами, що стосуються інтересів суспільства та захисту прав людини. Ця тематика майже повністю збігається із тією, що на думку журналістів (-ок) є найбільш цікавою пересічним громадянам у судових процесах і ситуацією з судовою системою.

Також дослідження свідчить, що журналісти (-ки) найчастіше звертаються до веб-сайт суду як до джерела про майбутні судові засідання, що їх цікавлять.

Отже, детальніше проаналізуємо розділ «Новини» веб-сайтів судів, які опублікували найбільшу кількість публікацій у цьому розділі. Відповідно до дослідження «Рейтинг інформаційної відкритості судів» від ГО «Бюро правничих комунікацій»²⁸ можна зазначити, що Хмельницький апеляційний суд (до 3 жовтня 2018 — Апеляційний суд Хмельницької області) у 2018 році не тільки активно наповнював розділ «Новини», а й що

²⁷ Суди та ЗМІ: досвід співпраці. Результати всеукраїнського онлайн-опитування журналістів і журналісток щодо співпраці з судами / Назарій Боярський — Київ, 2019 рік — 48 с.: <http://hrvector.org/zviti/19-03-11-mediacourts>

²⁸ «Рейтинг інформаційної відкритості судів», 2018–2019 роки, ГО «Бюро правничих комунікацій»: <http://faircourt.in.ua/news/180220191852.html?fbclid=IwAR3tbO7cawcGcg3sbDPfTj1eO52e6MaZKB0lShzqywnVvVPYihYT0bddPBi>

частка новин про справи, що становить 17,7%. Даний веб-сайт суду посідає 10 місце серед усіх загальних апеляційних судів України. Варто зазначити, що всі новини візуалізовані. Також суд додатково публікує анонси розгляду судових справ. Володарський районний суд Київської області найактивніше наповнює розділ «Новини» серед усіх місцевих судів Київської області і посідає 2 місце в Україні серед судів першої інстанції. А от щодо судових справ даний суд у новинах пише набагато рідше — частка новин у справах становить лише 0,4%. Також суд не публікує анонси судових справ. За таким самим принципом можна проаналізувати й інші суди, що ми згадували вище. Дергачівський районний суд Харківської області третій за активністю наповнення розділу «Новини» веб-сайту суду серед місцевих загальних судів Харківської області. Серед публікацій розділу 51,4 % становлять новини у судових справах. За цим показником суд посідає 8 місце в області. Суд належить до чотирьох в області серед місцевих загальних судів, що у новинах розміщує додатково анонси судових справ. Тільки 5,4 % новин візуалізовані.

Зарічний районний суд м. Суми посідає 1 місце в області й 3 місце в Україні серед загальних місцевих судів за активністю наповнення веб-сайту суду новинами. Більше половини новин (58,8%) присвячено судовим справам. Це 2 місце в області й 32 місце в Україні серед місцевих загальних судів. Суд публікує серед новин анонси судових засідань. Всі новини є візуалізовані.

2.2. Хто відповідальний(-а) за наповнення контентом офіційного сайту суду?

Регламент інформаційного наповнення офіційного веб-порталу²⁹ передбачає п. 2.2.1, що підготовку інформації для розміщення на веб-сайті суду здійснюють структурні підрозділи (посадові особи), які визначені наказом голови суду. Типова посадова інструкція головного спеціаліста із забезпечення зв'язків із засобами масової інформації (прес-секретаря)³⁰, передбачає серед завдань та обов'язків прес-секретарів (-ок) судів забезпечення інформаційного наповнення веб-сайту суду та здійснення аналізу ефективності цієї роботи.

Опитування свідчить, що за наповнення контентом сайту відповідає від 1 до 3 працівників (-ць). Переважно це один (-а) працівник (-ця) — 225 (84 % від загальної кількості судів, що взяли участь в опитуванні) прес-секретар (-ка) або головний спеціаліст(-ка) суду (з інформаційних технологій), або ж вони разом у випадках, коли за наповнення сайту суду відповідальні два працівника (-ці) — у 38 випадках (14%). Та спільно з вказаними працівниками (-цями) ще відповідно до шести відповідей (2%) за наповнення сайту відповідальні керівник (-ця) апарату або його/її заступник (-цею).

2.3. Яка процедура погодження наповнення контентом офіційного сайту суду?

Відповідно до рішення Ради суддів України № 68 від 06.10.2016 року «Про супровід веб-сайту місцевого (апеляційного) суду»³¹ ДСА було рекомендовано внести зміни та

²⁹ Наказ Державної судової адміністрації України від 17 лютого 2014 року № 30 «Про організаційне забезпечення функціонування веб-порталу «Судова влада України»:
<https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/14/gjflvghvtrjg>

³⁰ Типова посадова інструкція головного спеціаліста із забезпечення зв'язків із засобами масової інформації (прес-секретаря), затверджена Наказом Державної судової адміністрації України 06.11.2013 № 145:
<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0145750-13>

<https://drive.google.com/file/d/1Dpz08ac1NnB1T-wCm8FsGHpZncfELnFA/view>

³¹ Рішення Ради суддів України № 68 від 06.10.2016 року «Про супровід веб-сайту місцевого (апеляційного) суду»:
<http://rsu.gov.ua/uploads/article/risenna-rsu-no-68-vid-06102016-s-8ed6a6e644.pdf>

доповнити «Регламент інформаційного наповнення офіційного веб-порталу»³² підпунктом 2.2.5, що передбачає здійснення загального контролю головою, заступником голови суду за своєчасністю, якістю, повнотою та правильністю інформаційних повідомлень, що готуються структурними підрозділами для розміщення на веб-сайті. Проте відповідно до документа, який розміщений на офіційному сайті Верховної Ради України, зміни до «Регламенту інформаційного наповнення офіційного веб-порталу» не було внесено. Документ передбачає, що координатор веб-сайту суду — працівник суду, що відповідає за інформаційне наповнення веб-сторінки суду, визначений головою суду, здійснює моніторинг стану інформаційного наповнення та забезпечення розміщення на веб-сторінках судів актуальної інформації.

На практиці, відповідно до опитування у більшості судів існує складна процедура погодження наповнення контентом офіційного сайту суду. З відповідей вбачається, що в більшості випадків процедури обрані тим чи іншим судом застосовуються незалежно від контенту, що публікується на сайт. Прес-секретар (-ка) та/або інші працівники (-ці) відповідальні за підготовку та оприлюднення інформаційних повідомлень на сайті суду мають отримати погодження матеріалу від 1 до 5 посадовців.

Ключовою посадовою особою, з якою погоджуються матеріали, що публікуватимуться на сайті суду, є голова суду. Також матеріали можуть погоджуватися спільно з заступником (-цею) голови суду, керівником (-цею) апарату суду, його/її заступником (-цею), суддею-спікером (-кою), суддею у конкретній справі.

До процесу погодження наповнення контентом офіційного сайту суду задіяний голова суду

у 156 випадках

повністю

у 53 судах

спільно з іншими працівниками (-цями) суду

у 103 судах

Голова суду залежно від суду у різних комбінаціях ухвалює схожі рішення спільно з головуючим суддею або суддею у тій чи тій справі, суддею-спікером (-кою), заступником (-цею) голови суду, керівником (-цею) апарату.

58% від загальної кількості судів, що взяли участь в опитуванні

Ключовою посадовою особою в ухваленні рішень щодо наповнення сайту контентом також є керівник (-ця) апарату суду.

у 171 випадках

Ухвалює такі рішення самостійно

у 39 судах

спільно з іншими працівниками (-цями)

у 132 судах

Зокрема з головою суду, заступником (-цею) керівника/керівниці апарату, заступником (-цею) голови суду, судьями-спікерами (-ками), судьями у конкретних справах.

64% від загальної кількості судів, що взяли участь в опитуванні

³² Наказ Державної судової адміністрації України від 17 лютого 2014 року № 30 «Про організаційне забезпечення функціонування веб-порталу «Судова влада України»: <https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/14/gjflvghvtrjg>

7%

Рідше відповідальний працівник (-ця) самостійно вирішує щодо наповнення сайту або на рівні прес-служби — тільки у 20 місцевих загальних судах (7%).

В інших випадках суди вказували потребу погоджувати інформаційні матеріали тільки з заступником (-цею) голови суду, заступником керівника (-цею) апарату, суддею-спікером (-кою), суддями у певній справі, загалом керівництвом або ж не надали на дане запитання відповідь взагалі.

Загалом найпопулярнішими варіантами погодження інформаційних матеріалів для оприлюднення на сайті суду є погодження тільки з головою суду — 53 випадки (20%) або з головою суду та керівником (-цею) апарату — 53 (20%).

Більшість респондентів (-ок) вважають, що у суді, які вони представляють, не потрібно вносити зміни до процедури погодження наповнення офіційного сайту суду — представники та представниці 257 судів (96% від загальної кількості судів, що взяли участь в опитуванні).

Про потребу змінити чинний порядок затвердження матеріалів висловились працівники (-ці) 12 судів (4%): 8 судів висловились про потребу спрощення процедури, по одному голосу за нормативне врегулювання чинної процедури та уніфікацію її для всіх судів, 2 — не конкретизували.

Наведемо цитати респондентів (-ок), які висловились про потребу зміни процедури:

- «контроль (погодження) звичайно повинен бути, але для новин, які потребують термінового опублікування, відповідальна особа повинна мати можливість ухвалювати такі рішення самостійно, на власний розсуд»;
- «думаю, що так; погоджувати зручно й швидко в однієї особи, а не в трьох... поки інформацію перевіряють і вона перейде через треті руки, то журналісти швидше опублікують»;
- «оскільки заповнення сайту суду носить правничий характер, то схвалення голови суду не є обов'язковим»;
- «відмінити ручне ведення журналу реєстрації матеріалів, поданих для оприлюднення на веб-сайті та письмове погодження голови суду»;
- «так потрібні; повноваження з процедури погодження наповнення офіційного сайту суду повинні належати самому судді-спікеру, оскільки голова суду має дуже велике навантаження і великий обсяг роботи, це впливає на оперативність, актуальність і швидкість донесення інформації до сторінок суду в мережі Інтернет»;
- «Суддя-спікер, окрім обов'язків судді-спікера (-ки), виконує функції судді, тож це створює велике навантаження. На мою думку, потрібно розширити повноваження самого прес-секретаря. Оскільки, все ж таки зараз прес-секретар виконує чисто технічну роботу, а не виступає речником від судової установи»;
- «за посадовою інструкцією прес-секретаря погодження проводиться з головою суду або керівником апарату, але я співпрацюю з суддею-спікером, а це ніде не прописано, що моя посада йому підпорядкована»;
- «потрібно більше довіряти прес-секретарю, це значно пришвидшить час оприлюднення інформації на офіційному сайті».

2.4. Наскільки зручним є користування адміністративною сторінкою сайту суду та внесення інформації?

Ми попросили оцінити працівниць та працівників судів зручність користування адміністративною сторінкою сайту суду та внесення інформації від 1 до 10, де 1 — дуже погано, а 10 — дуже добре.

Загалом суди вказали досить високі бали. Детальна інформація в табл. 3.

Таблиця 3. Оцінка зручності користування адміністративною сторінкою сайту суду та внесення інформації.

Бали за зручність користування адміністративною сторінкою сайту суду та внесення інформації (1— дуже погано, а 10 — дуже добре)	Кількість судів	% від загальної кількості судів, що взяли участь в опитуванні
10	60	22%
9	52	19%
8	68	25%
7	33	12%
6	12	4%
5	31	12%
4	5	2%
3	6	2%
2	1	0,4%
1	1	0,4%

123 суди (46%) надали пропозиції щодо вдосконалення зручності користування адміністративною сторінкою сайту суду та внесення інформації. Їх надали працівники (-ці), які виставили від найвищих до найнижчих балів.

Працівники (-ці) судів нарікали переважно на незручність текстових та візуальних редакторів сайту, та вносили пропозиції змінити налаштування у такий спосіб, щоби була можливість додавати фото, відео, графічні зображення, таблиці у матеріали сайту як у розділі «Новини», так і в інших розділах сайту (51 пропозиція — 41% від усіх пропозицій).

Серед інших пропозицій також були:

- адаптувати сайт для комфортного користування людьми з інвалідністю;
- забезпечити безперебійність роботи сайту;
- додати автоматичний облік кількості новин за певний період та забезпечити можливість вивантажувати інші статистичні дані щодо роботи сайту;
- розширити доступ до корегування розділів,
- повернути попередню версію веб-сайту;
- забезпечити постійний контроль над резервним копіюванням всієї інформації, що розміщена на веб-сайті;
- адаптувати веб-сайт для мобільних телефонів та інших гаджетів;
- забезпечити можливість підписатися на новини з офіційного сайту суду;
- забезпечити двомовність веб-сайту: українською та англійськими мовами.

Процитуємо пропозиції деяких респондентів (-ок): «вдосконалити функціонал додавання файлів (зображень та ін.) на сторінку сайту:

- виділити для кожного суду (кожного логіну) окреме сховище (папку) для завантаження файлів цього суду.
- для функцій редактору «Вставити/редагувати посилання» та «Вставити/редагувати зображення» під час натискання на кнопку «Перегляд» реалізувати функціонал відкриття

відразу сховища (папки) що призначена для зберігання файлів цього суду (логіну), а не загальне сховище.

- унеможливити доступ до сховищ (папок) що не належать даному суду (логіну)»;
- «розміщення тексту в CRM-системі та на сайті відрізняється, часто опубліковані статті доводиться форматовувати додатково»;
- «розширення можливостей та функціоналу редактора тексту, зокрема потрібне редагування тегів або стилів; необхідна також розширена можливість переміщення контенту між розділами без видалення та повторного додавання сторінок; потрібна публікація запланованих новин або анонсів. Але найважливіше — зробити більш зручне та зрозуміле завантаження немедійних файлів, наприклад, файлів статистичної звітності суду та інших робочих документів»;
- «додати можливість входити до сайту кільком користувачам; встановлювати фото суду за попередньою опцією; додати автоматичну генерацію адресної строки; вирішити проблему під час завантаження файлів (звітів), оскільки не розпізнається файл програми Excel без оновлення програмного забезпечення; під час копіювання тексту з програми Word втрачається формат у процесі наповнення сайту»;
- «на сайті присутні рубрики, до яких немає технічної можливості внесення змін, тому може траплятися дублювання інформації»;
- «покращити роботу файлового менеджера (мала швидкість завантаження додатків)»;
- «забезпечити належне функціонування офіційного сайту суду як то, наприклад: унеможливити зникнення інформації під час збоїв у його роботі. Доцільними будуть роз'яснення щодо подальшої роботи сайтів судів, оскільки вони входять до структури ЄСІТС як складники її загальної підсистеми»;
- «не знаходиться в пошукових системах; неможливо виставити іконку (типу інформація для людей з інвалідністю); неможливо розмістити підрозділи в довільному порядку; нема технічної можливості підписатися на сторінку, щоб отримувати сповіщення про новини»;
- «надання можливості адміністратору адаптувати веб-сторінку суду для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення; надання можливості адміністратору встановлення фільтра на розділах веб-сайту суду, щоб виявити найбільш відвідувані сторінки на сайті суду, з метою їх покращення в майбутньому; надання кращих можливостей для створення потрібного вигляду тексту за допомогою додаткових параметрів шрифтів та символів, можливість вставлення абзаців та маркерів у тексті».

Важливо врахувати й потреби ЗМІ щодо роботи сайту. У межах дослідження «Суди та ЗМІ: досвід співпраці»³³ 105 представникам (-цям) ЗМІ запропонували оцінити веб-портал «Судова влада України» (<https://court.gov.ua>) за трьома критеріями: зручність знаходження необхідної інформації, цікавість розміщених на головній сторінці новин та дизайн порталу. Респонденти (-ки) могли обрати один тип оцінки до кожного критерію, а саме: дуже погано, погано, середньо, добре чи дуже добре.

Веб-портал «Судова влада України» був оцінений у такий спосіб:

- 1 зручність знаходження необхідної інформації:
 - дуже погано — 2;
 - погано — 5;
 - середньо — 42;
 - добре — 47;
 - дуже добре — 9;

³³ Суди та ЗМІ: досвід співпраці. Результати всеукраїнського онлайн-опитування журналістів і журналісток щодо співпраці з судами / Назарій Боярський — Київ, 2019 рік — 48 с.: <http://hrvector.org/zviti/19-03-11-mediacourts>

② *цікавість розміщених на головній сторінці новин:*

- дуже погано — 5;
- погано — 16;
- середньо — 48;
- добре — 32;
- дуже добре — 4;

③ *дизайн порталу:*

- дуже погано — 3;
- погано — 11;
- середньо — 45;
- добре — 34;
- дуже добре — 12.

Серед вдосконалень веб-порталу «Судова влада України», яку активно підтримують журналісти (-ки), є потреба у можливості онлайн-звернення до суду (на веб-сайті). На відповідне запитання «Чи було б зручно для вас мати можливість онлайн-звернення до суду на його веб-сайті?» 92 із 105 журналістів (-ок) відповіли так, 7 з 105 відповіли ні, 6 респондентів (-ок) не дали однозначної відповіді.

Розділ 3

Організовані судом заходи та активності

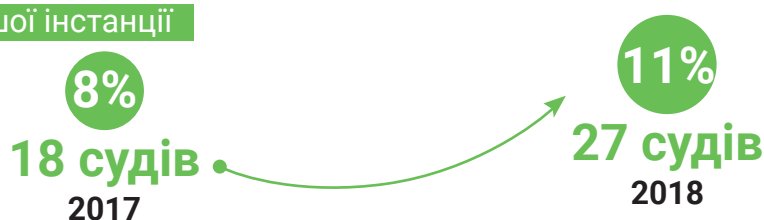
3.1. Прес-заходи, проведені судами.

Прес-заходи (прес-конференції, брифінги, прес-кави, круглі столи) є важливими інструментами комунікаційного процесу, котрі допомагають передати через ЗМІ ключові повідомлення кінцевому споживачеві³⁴. За допомогою ЗМІ може поширюватись інформація на велику кількість людей, із впливом на певну цільову аудиторію. Прес-заходи можуть бути за участі й інших цільових аудиторій, а й представники (-ці) медіа мають бути залучені обов'язково, бути однією з цільових аудиторій на яких розрахований захід.

Дане опитування (як і попереднього) року свідчить, що суди майже не використовують прес-заходи для поширення інформації про свою діяльність.

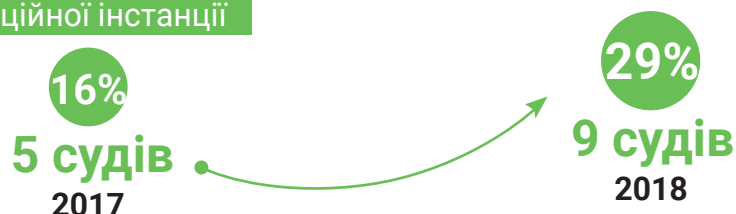
Серед судів першої інстанції у 2017 році тільки 18 судів (8% місцевих судів, що взяли участь в опитуванні) провели прес-заходи і у 2018 році — 27 судів (11%) в провели від 1 до 3 заходів. Позитивним винятком є Южноукраїнський міський суд Миколаївської області, яким було проведено вісім брифінгів і прес-конференцій у 2017 році³⁵.

серед судів першої інстанції

Серед судів апеляційної інстанції, які надали статистичні дані за 2017 рік, 5 (16 % апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні) провели прес-заходи. У 2018 році серед апеляційних судів, що надали інформацію за весь 2018 рік — 9 (29%) провели прес-заходи, та серед тих, що надав її з дати роботи новоутвореного суду — 2 суди (6%).

серед судів апеляційної інстанції

Відповідь враховувалася тільки за наявності посилань на опубліковану інформацію про проведений захід та організований судом самостійно або у співпраці, якщо серед цільових аудиторій були представники (-ці) ЗМІ, зокрема були запрошені та/або були присутні на заході.

Наявність посилань дає можливість якісно проаналізувати відповіді. Загалом 61 суд у 2017 році та 62 у 2018 році вказали, що проводили прес-заходи. Та частина не надали посилання або ж вказали навчальні заходи для працівників та працівниць судів,

³⁴ «Як налагодити діалог суду та громади?» /Авт.: Розлуцька А., Рибак В. — с. 40.: <http://hrvector.org/publikacziyi/19-04-11-press>

³⁵ Прес-конференції — 5:

https://yum.mk.court.gov.ua/sud1424/pres-centr/pres_releases/363199/
https://yum.mk.court.gov.ua/sud1424/pres-centr/pres_releases/363201/
https://yum.mk.court.gov.ua/sud1424/pres-centr/pres_releases/356257/
https://yum.mk.court.gov.ua/sud1424/pres-centr/pres_releases/363058/
https://yum.mk.court.gov.ua/sud1424/pres-centr/pres_releases/400215/
брифінги — 3:

[\(https://yum.mk.court.gov.ua/sud1424/pres-centr/pres_releases/363200/](https://yum.mk.court.gov.ua/sud1424/pres-centr/pres_releases/363200/)
<https://yum.mk.court.gov.ua/sud1424/pres-centr/novini/361310/>
<https://yum.mk.court.gov.ua/sud1424/pres-centr/novini/366145/>

внутрішні, міжвідомчі та інші робочі зустрічі, просвітницькі заходи, релізи, проведення опитувань, а також заходи, що організовані не судом.

Зазначимо позитивні моменти, а саме розмаїття прес-заходів серед судів. Найпопулярнішим виявився прес-сніданок. Це демонструє успішність проведення різних освітніх програм для комунікаційних команд суду, де про такі заходи надавалась детальна інформація або відбувалися наочні демонстрації для спонукання продовжувати подібну практику. Окрім цього традиційно відбувалися брифінги та прес-конференції. Також проводилися екскурсії для журналістів у суді, «день із суддею», круглі столи із запрошенням ЗМІ тощо.

Деякі суди, підтверджуючи проведення того чи того заходу надали не тільки посилання на офіційний веб-сайт суду з прес-релізом, а й на публікації в медіа за його результатами, що є одним із показників успішності прес-заходу. Наприклад, комунікаційна команда Вінницького міського суду Вінницької області у 2018 році провела «оглядову екскурсію для журналістів» за результатами якої були опубліковані 9 статей та відео сюжетів у різних ЗМІ³⁶, господарський суд Харківської області надав додаткові посилання за результатами круглих столів³⁷, Запорізький окружний адміністративний суд зі святкування 10-ї річниці початку своєї процесуальної діяльності³⁸, Луцький міськрайонний суд Волинської області³⁹, Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області⁴⁰ за результатами брифінгів, Мукачівський міськрайонний суд Закарпатської області⁴¹, Апеляційний суд полтавської області (до ліквідації)⁴² — прес-сніданку, Закарпатський окружний адміністративний суд⁴³, Запорізький апеляційний суд⁴⁴ — прес-конференцій, Донецький апеляційний суд — публічного підписання меморандуму

³⁶ • <https://bit.ly/2zyg72R>

- <https://bit.ly/2xl2VEP>
- <https://bit.ly/2JFtpMF>
- <https://bit.ly/2xJzHFO>
- <https://bit.ly/2XGneSC>
- <https://www.youtube.com/watch?v=1vM0dHy3eCU>
- <https://vintera.com.ua/vinnytskykh-zhurnalistiv-zaprosyly-sudu-2/>
- <http://vinnitsaok.com.ua/2018/07/13/240871>
- <http://naparise.com/posts/u-vinnytsi-predstavnyky-femidy-vlashtuvaly-ekskursiiu-dlia-zhurnalistiv-video>

³⁷ • https://zib.com.ua/ua/131825-eksperti_zyasovuvali_scho_zavazhae_zahistu_prav_v_interneti_.html,

- <https://bit.ly/2JCxrbp>
- ³⁸ • <https://ztp.zp.ua/zaporizkim-suddyam-vruchili-vidznaki-ta-nagorodi/>
- <http://newsvideo.su/video/9945474>

³⁹ <https://www.facebook.com/lc.vl.court.gov.ua/videos/2013229355561763/>

⁴⁰ <http://tn-express.dp.ua/node/2976>

⁴¹ • <http://www.mukachevo.net/ua/news/view/367366>

- <http://www.mukachevo.net/ua/news/view/367352>
- <http://uzhgorod.net.ua/news/128061>
- <https://bit.ly/2Y49Cjc>
- <https://bit.ly/2JBAoGI>
- <https://zaholovok.com.ua/u-mukachevi-vidbuvsya-3-i-pres-snidanok-komitetu-vibortsiv-ukrajini>
- http://mukachevo.today/video/podii/u_mukachevi_govorili_pro_stan_ta_hid_sudovoi_reformi
- <https://www.youtube.com/watch?v=480J7hOEZIU>

⁴² <https://pla.court.gov.ua/sud1690/pres-centr/news/517564/>

⁴³ <https://pershij.com.ua/suddi-rozpovily-z-iaakymy-problemamy-stykaiutsia-u-vidnosynakh-zi-zmi-video/>

⁴⁴ • <https://www.youtube.com/watch?v=I4x6YlQdPsM>

- <https://www.youtube.com/watch?v=vXfar6TCoEg>
- https://www.youtube.com/watch?v=cZCDwK62c_I
- https://www.youtube.com/watch?v=Jc5V4_wi8bQ
- <https://zpa.court.gov.ua/sud0890/pres-centr/interview/432222>
- <http://zp-pravda.info/2018/02/09/u-zaporizhzhiv-vidkrili-sud/>
- <https://zp.gov.ua/uk/articles/item/2001/u-zaporizhzhiv-vidkrili-sud>

про співпрацю з університетом⁴⁵.

Позитивним є використання різних майданчиків для комунікації з медіа та громадою, що, наприклад, робить Калуський міськрайонний суд Івано-Франківської області, проводячи заходи у Калуській Центральній бібліотеці ім. Т. Г. Шевченка⁴⁶.

У відповіді на запитання про проведення судом прес-заходів респонденти (-ки) надали багато прикладів заходів, які не відносяться саме до категорії прес-заходів, проте є цікавими прикладами налагодження діалогу з громадою, іншими державними органами та органами самоврядування. Наприклад, проведення комунікаційних зустрічей з адвокатами (-ками), присяжними, студентами (-ками), представниками (-цями) управління сім'ї та молоді, державної виконавчої служби, органів пробації, прокуратури; запис відео коментарів щодо роботи суду або подій навколо розгляду судових справ та інші. Ці та інші питання розглядатимуться в наступних частинах звіту.

3.2. Дні відкритих дверей, проведені судами.

Дні відкритих дверей у судах фактично є освітніми, просвітницькими заходами. Відповідно до опитування цільовою аудиторією днів відкритих дверей суди обирають школярів та школярок, студентів і студенток, рідко представників і представниць медіа, громадських організацій та інших представників (-ць) громади.

У типовій поточній посадовій інструкції прес-секретаря⁴⁷ передбачено, що він або вона бере участь у підготовці та проведенні, організації тематичних зустрічей із питань діяльності суду, до яких можна віднести й т. з. дні відкритих дверей.

Спеціальне положення, яке б регулювало порядок проведення такого типу заходів, щонайменше у відкритому доступі, є тільки у Конституційного Суду України. Відповідно до даного положення: «День відкритих дверей — це освітньо-інформаційний захід, що проводиться з метою сприяння підвищення рівня знань та поінформованості громадськості у питаннях реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина у Конституційному Суді України (далі — Суд), формування суспільстві правової культури то правової свідомості... За організацію та проведення дня відкритих дверей відповідає департамент організаційної роботи Секретаріату Суду (далі — департамент), який розробляє план заходів та складає програму проведення дня відкритих дверей. У день відкритих дверей може здійснюватись:

- спілкування із суддями Суду (за їх попередньою згодою);
- спілкування із працівниками (-цями) Секретаріату Суду;
- проведення оглядових екскурсій⁴⁸».

<https://bit.ly/2YORnvn>

<https://photo.unian.net/ukr/themes/77952>

<http://iz.com.ua/zaporoje/v-zaporozhe-s-muzyikoy-otkryili-sud.html>

⁴⁵ <https://dna.court.gov.ua/sud4804/pres-centr/news/593896/>

⁴⁶ <https://klm.if.court.gov.ua/sud0908/pres-centr/news/597040/>

⁴⁷ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0145750-13>

⁴⁸ <http://ccu.gov.ua/publikaciya/polozhennya-pro-den-vidkrytyh-dverey-u-konstytuciynomu-sudi-ukrayiny>

Відповідно до опитування деякі суди проводили день відкритих дверей на виконання плану заходів із проведення Всеукраїнського тижня права, затвердженого розпорядженнями КМУ у 2017 та 2018 роках⁴⁹.

Відповідь у даному питанні враховувалася тільки у випадку, якщо проведення заходу підтверджувалось відповідним посиланням із веб-сайту суду, сторінки суду в соціальних мережах або з будь-якого медіа-ресурсу.

Так, у 2017 році 146 місцевих судів зазначили, що проводили дні відкритих дверей. Проте не у всіх випадках були надані посилання. Так, у 27 випадках посилання відсутні повністю та в 3 випадках посилання наявні на меншу кількість подій, аніж заявлено. Тож командою проекту було перевірено посилання. Серед них у 2 випадках вказані освітні заходи для працівників (-ць) судів, а не дні відкритих дверей.

Отже, враховуючи електронні посилання, надані судами, та їх аналіз, у **майже половині місцевих судів України, а саме 120, дні відкритих дверей проведено, та у 118 відповідно — ні. Переважно це один захід протягом року.** Дивіться кількісний розподіл у табл. 4.

Таблиця 4. Кількість проведених у 2017 році днів відкритих дверей у місцевих судах.

Кількість проведених у 2017 році днів відкритих дверей	Кількість судів	% від загальної кількості місцевих судів, що взяли участь в опитуванні
0	118	50%
1	61	26%
2	32	13%
3	14	6%
4-8	11	5%
13	1	0,4%
36	1	0,4%
Загальна кількість судів, у яких проводились заходи — 120 (50%)		

Протягом 2018 року кількість місцевих судів, які провели дні відкритих дверей (з урахуванням наявності/відсутності посилань), зросла та становила — 147 місцевих судів (62% від загальної кількості місцевих судів, що взяли участь в опитуванні) та відповідно 91 місцевий суд (38%) такі заходи не проводив. Детальніша інформація наведена в табл. 5

⁴⁹ Розпорядження КМУ від 23.08.2017 року № 579-р: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/579-2017-%D1%80>; Розпорядження КМУ від 26 вересня 2018 р. № 681-р: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-iv-z-provedennya-u-2018-roci-vseukrayinskogo-tizhnya-prava>; приклад новини з сайту Куп'янського міськрайонного сайту суду Харківської області: <https://kpm.hr.court.gov.ua/sud2023/pres-centr/news/405250/>

Таблиця. 5 Кількість проведених у 2018 році днів відкритих дверей у місцевих судах.

Кількість проведених у 2018 році днів відкритих дверей	Кількість судів	% від загальної кількості місцевих судів, що взяли участь в опитуванні
0	91	38%
1	59	25%
2	43	18%
3	15	6%
4-9	24	10%
11	2	0,8%
12	1	0,4%
14	1	0,4%
17	1	0,4%
51	1	0,4%
Загальна кількість судів, у яких проводились заходи — 147 (62%)		

Рекордсменами у кількості проведення таких заходів у 2017 році серед місцевих судів стали Господарський суд Одеської області (надано посилання на 13 заходів) та Зарічний районний суд м. Суми (надано посилання на 36 заходів). А у 2018 році серед місцевих судів найбільше заходів провели Господарський суд Вінницької області (надано посилання на 17 заходів), Зарічний районний суд м. Суми (надано посилання на 51 захід).

Також наведемо статистику й проведення днів відкритих дверей серед судів апеляційної ланки. **Серед 31 апеляційного суду, майже половина (14) судів провели від 1 до 18 подібних заходів у 2017 році та 2018-го — 16 судів від 1 до 19 днів відкритих дверей.**

Відповідно до перевічених посилань тільки один апеляційний суд надав статистику з моменту утворення у 2018 році — Кропивницький апеляційний суд провів 2 дні відкритих дверей. Серед інших судів найбільше днів відкритих дверей у 2017 році проведено у Полтавському апеляційному суді (до 05 жовтня 2019 р. Апеляційний суд Полтавської області) — 18, та у 2018 році у Хмельницькому апеляційному суді (до 3 жовтня 2018 р. — Апеляційний суд Хмельницької області) — 19 заходів.

3.3. Надані коментарі для ЗМІ працівниками й працівницями суду.

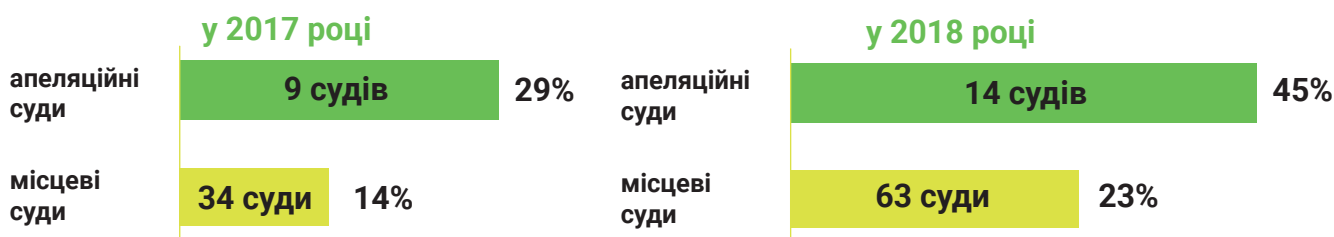
Надання коментарів для ЗМІ працівниками (-цями) суду — дуже важливий інструмент донесення інформації про суспільно важливі, резонансні судові справи, діяльність суду для суспільства за допомогою ЗМІ.

Коментар (від лат. *commentarium* — нотатки, пояснення, тлумачення) — роз'яснювальні або критичні міркування чи витлумачення певних подій і фактів громадського, наукового, культурного життя. Це головний метод збирання інформації в журналістиці, сутність якого полягає в здобутті новин і повідомлень шляхом усного спілкування суб'єкта (журналіста) з об'єктом — ньюзмейкером (політичним діячем, науковцем, митцем чи просто цікавим співрозмовником). Вважається, що цей метод дає

від 80% до 90 % потрібної журналістові інформації⁵⁰.

В опитуванні ми попросили вказати кількість наданих у 2017–2018 рр. коментарів для ЗМІ працівниками (-цями) суду та підтвердити цю кількість посиланням на них (з сайту, сторінки суду у соціальних мережах або з будь-якого медіа-ресурсу). Відповідь враховувалась за наявності коректних посилань, зокрема перевірялось чи ЗМІ наводять цитати працівників (-ць) судів, посилаються на них. Якщо в одній відповіді суду містилось декілька посилань на ідентичні коментарі в різних ЗМІ, вони враховувались як один коментар, тобто рахувались унікальні коментарі/інтерв'ю. Також, якщо у новині журналіст (-ка) посилаються на повідомлення (анонс, реліз тощо) прес-служби суду, розміщеного на інформаційних ресурсах суду, така відповідь не враховувалась.

Загалом у 2017 році коментарі, включаючи інтерв'ю, були надані представниками (-цями) 43 судів (16% судів, що взяли участь в опитуванні), з них апеляційної інстанції — 9 судів (29% апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні) та першої інстанції — 34 суди (14% місцевих судів, що взяли участь в опитуванні). Та у 2018 році представники (-ці) 63 судів (23% судів, що взяли участь в опитуванні) надавали коментарі для медіа, з них 14 апеляційних судів (45% апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні) та 49 місцевих судів (21% місцевих судів, що взяли участь в опитуванні).

За кількістю наданих коментарів та інтерв'ю працівниками (-цями) судів першої інстанції лідирує Зарічний районний суд м. Суми, де показник склав у 2017 році — 23 та у 2018 році — 18 матеріалів у ЗМІ. Серед апеляційних судів України дуже високі показники продемонстрував у 2017 та 2018 роках Вінницький апеляційний суд (до 12 листопада 2018 року Апеляційний суд Вінницької області) — 28 та 22 коментарі, інтерв'ю відповідно (інформація вказана за повні 2017 та 2018 роки).

Позитивним також є те, що коментарі та інтерв'ю були надані різними представниками (-цями) суду, зокрема прес-секретаркою, суддями-спікерами (-ками), суддями як для місцевих, так і всеукраїнських медіа. Також у Вінницькому апеляційному суді ведеться медіа моніторинг та готуються публічні звіти за його результатами⁵¹. Відповідно до даних моніторингу місцеві медіа та й всеукраїнські активно використовують інформацію, що публікується на сайті-суду, та запрошують представників (-ць) суду для інтерв'ю, отримання коментарів. Такі приклади є маркерами налагодженої внутрішньої та зовнішньої комунікації.

Також від 10 до 17 коментарів та інтерв'ю у 2017 та 2018 роках надавали працівники (-ці) Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області (10 коментарів та інтерв'ю), Сумського окружного адміністративного суду (13 коментарів та інтерв'ю), Тернопільський апеляційний суд (17 коментарів та інтерв'ю).

3.4. Запити на інформацію від ЗМІ до судів.

Запити на інформацію від ЗМІ є одним з важливих методів отриманням офіційної, підтвердженої інформації про діяльність суду як державного органу в розумінні

⁵⁰ Михайлин І. Л. Основи журналістики. Підручник. 5-те вид. перероб. та доп. — К.: Центр учбової літератури, 2011 — 496 с.: http://shron1.chtyvo.org.ua/Mykhailyn_Ihor/Osnovy_zhurnlistyky.pdf

⁵¹ <https://court.gov.ua/sud0290/pres-centr/publications/437336/>

України «Про доступ до публічної інформації»⁵², «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації»⁵³, «Про інформацію»⁵⁴, «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»⁵⁵, «Про телебачення і радіомовлення»⁵⁶ та ін.. Важливою особливістю запитів на отримання інформації є зобов'язання суду надати відповідь у короткі строки з публічною інформацією, що знаходиться у його володінні (не пізніше п'яти робочих днів із дня отримання запиту, а в окремих випадках не пізніше 48 годин з дня отримання запиту або ж до 20 робочих днів з обґрунтуванням такого продовження⁵⁷).

Тільки 67 судів (25% від усіх судів, що взяли участь в опитуванні) вказали, що у 2017 році отримали інформаційні запити від ЗМІ. У 2018 році цей показник збільшився до 95 (35%). Такі низькі показники можуть бути пов'язані з тим, що не всі суди ведуть окрему статистику запитів на інформацію, виокремлюючи запитувачів інформації.

2017	67 судів	25%
2018	95 судів	35%

Так, у 2017 році серед місцевих судів 49 (21 % від усіх місцевих судів, що взяли участь в опитуванні) вказали, що отримували запити на інформацію від ЗМІ, а в 2018 — 72 (30%). Детальніше у таблиці 6.

Таблиця 6. Кількість запитів на інформацію від ЗМІ до місцевих судів у 2017–2018 рр.⁵⁸

Кількість запитів на інформацію від ЗМІ до суду	Кількість судів, що отримали запити на інформацію від ЗМІ у 2017 році	% від загальної кількості місцевих судів, що взяли участь в опитуванні	Кількість судів, що отримали запити на інформацію від ЗМІ у 2018 році	% від загальної кількості місцевих судів, що взяли участь в опитуванні
0	189	79%	166	70%
1–5	40	17%	61	26%
6–10	5	2%	6	3%
11–15	2	0,8%	1	0,4%
20	—	—	2	0,8%
50–85 ⁵⁹	2	0,8%	—	—
90–100 ⁶⁰	—	—	2	0,8%
Загальна кількість судів, що отримали запити на інформацію від ЗМІ				
		49 (21%)	72 (30%)	

⁵² Закон України «Про доступ до публічної інформації»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

⁵³ Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації»: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/539/97-%D0%B2%D1%80>

⁵⁴ Закон України «Про інформацію»: <https://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

⁵⁵ Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні»: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2782-12>

⁵⁶ Закон України «Про телебачення і радіомовлення»: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>

⁵⁷ ст. 20 ЗУ «Про доступ до публічної інформації»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

⁵⁸ Градаційна шкала побудована на вільних відповідях респондентів (-ок).

⁵⁹ Оболонський районний суд м. Києва — 50 запитів на інформацію, Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області — 85 запитів на інформацію.

⁶⁰ Оболонський районний суд м. Києва — 100 запитів на інформацію, Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області — 90 запитів на інформацію.

Відповідно найбільшу кількість запитів на інформацію від ЗМІ до місцевих судів у 2017–2018 рр. вказали Оболонський районний суд м. Києва — (50 запитів на інформацію у 2017 р.; 100 — у 2018 році) та Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області (85 запитів на інформацію у 2017 році та 90 — у 2018 році).

Серед апеляційних судів у 2017 році запити на інформацію від ЗМІ отримали 18 судів (58% від усіх апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні). Більшість судів отримали від 1 до 9 таких запитів (15 судів). Більшу кількість отримали тільки Київський апеляційний суд (600 запитів), Волинський апеляційний суд (35 запитів), Харківський апеляційний суд (20 запитів).

У 2018 році 23 суди отримали запити на інформацію від ЗМІ (74% від усіх апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні), з них 5 надали дані з дати новоствореного суду. Новостворені суди отримали від 2 до 14 звернень (5 судів), 317 звернень — Київський апеляційний суд. Суди, що надали інформацію за весь 2018 рік, вказали показники переважно від 1 до 10 (15 судів), Волинський апеляційний суд — 30 запитів, Харківський апеляційний суд — 57 запитів.

3.5. Проходження студентами й студентками практики на базі судів.

Практика студентів (-ок) є невід’ємною складовою частиною навчального процесу в закладах вищої освіти (далі — ЗВО). Проходження практики повинні забезпечувати навчальні заклади. Між ЗВО та базою практики має бути укладено договір на проведення практики за визначеною формою⁶⁰. Отже, суди у співпраці зі ЗВО з одного боку виконують важливу функцію підготовки майбутніх професійних кадрів, з іншого — дотримуються концепції прямих зв’язків⁶¹ та ще в одній формі поширюють інформацію про діяльність судів та роботу суддів з метою підвищення довіри до судової системи. Також є важливим, що суди не несуть додаткових витрат для організації практики, адже усі витрати на проходження практики студентів (-ок) підприємству перераховує ЗВО. Розмір витрат на практику студентів (-ок) визначається кошторисом-калькуляцією, яка є невід’ємною частиною договору між ЗВО і підприємством. Основними статтями витрат на проходження практики можуть бути: оплата праці безпосереднього керівника (-ці) практики, витрати на матеріальне забезпечення практики (придбання матеріалів, канцтоварів, експлуатація обладнання) тощо⁶².

Оформлювати студентів (-ок) на практику до суду є звичним і популярним. Про це свідчать й результати опитування. Так, **у 2017 році 226 судів (84% від усіх судів, що взяли участь в опитуванні), а в 2018 році 233 суди (87 %) прийняли студентів (-ок) на практику.**

⁶¹ Закон України «Про освіту»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджено наказом Міністерства освіти України від 08.04.93 р. № 93: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>

⁶² https://zib.com.ua/files/Concepcija_2017.pdf

⁶³ Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджено наказом Міністерства освіти України від 08.04.93 р. № 93: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93>

Серед місцевих судів у 2017 році тільки 30 судів (13% від загальної кількості місцевих судів, що взяли участь в опитуванні) не приймали студентів (-ок) на практику, що майже в 4 рази менше, ніж кількість судів, які не проводили, наприклад, дні відкритих дверей. А в 2018 році в 26 місцевих судах (11%) студенти (-ки) не проходили практику.

Серед апеляційних судів не брали на практику студентів (-ки) у 2017 році — 13 судів та у 2018 — 10, що становить 42 % та 32 % відповідно від усіх апеляційних судів, які взяли участь в опитуванні.

Впродовж року в судах проходили практику від 1 до 200 студентів (-ок). Найчастіше до 10 студентів (-ок). Таку кількість у 2017 році взяли 146 судів (54 % від усіх судів, що взяли участь в опитуванні) та у 2018 році — 150 (56 %). Найбільшу кількість практикантів у 2017 та 2018 роках вказав Оболонський районний суд м. Києва, у якому практику проходили 200 студентів (-ок) щороку. А також у 2017 році 150 студентів (-ок) пройшли практику у Вінницькому міському суді Вінницької області та 135 студентів (-ок) — на базі Шостого апеляційного адміністративного суду (Київський апеляційний адміністративний суд до 3 жовтня 2018 року. Дані надані за весь 2018 рік) у 2018 році.

Більшість практикантів — це студенти (-ки), які отримують спеціальності в галузі права, а й також невелика кількість у галузях управління та адміністрування, інформаційних технологій, соціальних та поведінкових наук, електроніки та телекомунікації, гуманітарних наук.

Місце проходження практики, тобто базу практики, студент (-ки) може обрати самостійно (з дозволу закладу вищої освіти), в окремих випадках його може встановити заклад вищої освіти. Тож такі високі показники проходження практики в судах можуть свідчити також про запит самих студентів (-ок). Хоча також потрібно враховувати величезну кількість студентів (-ок), які опановують правничі професії.

Позитивним моментом є також те, що деякі суди використовували це як інформаційний привід для додаткового інформування громадян про діяльність суду, його позитивний вплив на формування професійних кадрів, розміщуючи відповідні новини на своїх сайтах або у соціальних мережах.

3.6. Які дії застосовуються прес-секретарем суду/прес-службою суду щодо резонансного, суспільно важливого судового засідання?

Найбільша увага громадськості, зазвичай, прикута до резонансних, суспільно важливих судових справ. Розгляд у суді таких справ — це виклик для комунікаційної команди суду. Він відрізняється від буденної роботи суду. Звичайно, також варто враховувати специфіку різних судів, де такі судові справи розглядаються частіше. Процес розгляду таких судових справ та дії працівників (-ць) суду, з цим пов'язані, можуть бути яскравим прикладом роботи даного суду та судової системи загалом, відображати як позитивні, так і негативні моменти. Завдання прес-секретаря суду та/або прес-служби суду, комунікаційної команди суду в цьому випадку мінімізувати шкоду, не допустити репутаційних втрат або ж навіть підвищити рівень довіри до суду та судової системи, продемонструвавши підготовленість, злагоджену, якісну роботу комунікаційної команди.

З огляду на це ми з'ясували під час опитування, які саме дії застосовують суди щодо резонансного, суспільно важливого судового засідання.

Суди мали змогу обирати серед запропонованих варіантів (один або декілька), а також запропонувати свої, що у кількісних значеннях відображено у табл. 7.

Таблиця 7. Дії, що застосовуються прес-секретарем суду/прес-службою суду щодо резонансного, суспільно важливого судового засідання.

Варіант дії	Апеляційні	Місцеві	Загальна кількість судів	% від загальної кількості місцевих судів, що взяли участь в опитуванні
Оприлюднення прес-анонсу	18	90	108	40%
Надання коментарів представниками суду	16	68	84	31%
І-мейл-розсилка для ЗМІ	13	20	33	12%
Проведення медіа-заходу (брифінг, прес-конференція тощо)	5	15	20	7%
Моніторинг матеріалів у ЗМІ, соціальних мережах	26	121	147	55%
Оперативне опрацювання інформаційних запитів ЗМІ	23	73	96	36%
Організація трансляції судового засідання	8	25	33	12%
Оприлюднення прес-релізу	22	104	126	47%
Інше	3	11	14	5%

Найчастіше суди оприлюднюють прес-анонс (40 % усіх опитаних), прес-реліз (47 %) та проводять моніторинг матеріалів у ЗМІ, соціальних мережах (55%).

14 судів (5% усіх опитаних) обрали варіант «Інше», у якому суди акцентували увагу на тому, що інформація щодо розгляду таких справ публікується на офіційному веб-сайті суду у розділі «Новини», а окремі суди вказали, що така інформація розміщується у спеціальному розділі «Інформація щодо розгляду резонансних справ»⁶⁴, на сторінці суду у мережі Facebook. Також представники (-ці) комунікаційної команди спілкуються з журналістами (-ками) у закритій групі в Facebook, систематично здійснюється супровід представників ЗМІ до залів судових засідань під час розгляду резонансних справ, готуються інформаційні листи для представників ЗМІ щодо судової справи.

3.7. Які дії застосовуються судом для підвищення рівня довіри до судової гілки влади?

З одного боку, півень довіри населення до судової влади залишається одним з найнижчих серед органів державної влади — 16% згідно з даними всеукраїнського опитування громадян «Результати другого всеукраїнського опитування населення України щодо довіри до судової влади, судової реформи та сприйняття корупції», проведеного програмою USAID «Нове правосуддя» у 2018 році⁶⁵. З іншого боку цей показник істотно зріс, наприклад, порівняно з 2015 роком, коли він становив 5%. Тож прослідковується позитивна тенденція.

Переважно суди вказували дії, що так чи інак згадуються протягом даного звіту, але є також й інші важливі доповнення. Усі відповіді можна узагальнити наступним чином:

- налагодження внутрішньої комунікації, що відображається на якості та швидкості

⁶⁴ Ленінський районний суд м. Харкова: <https://ln.hr.court.gov.ua/sud2024/gromadyanam/resonance>

⁶⁵ «Результати другого всеукраїнського опитування населення України щодо довіри до судової влади, судової реформи та сприйняття корупції», проведеного програмою USAID «Нове правосуддя» у 2018 році: <https://newjustice.org.ua/uk/novini/rezultati-vseukrayinskih-opituvan-naselennya-ta-pravnikiv-yaki-ye-uchasnikami-sudovih-prova-dzhen-shhodo-sudovoyi-sistemi-sudovoyi-reformi-ta-spriynnyattya-koruptsiyi-za-2018-rik>

роботи суду з громадою;

- підвищення рівня правової освіченості громадян, шляхом проведення просвітницьких заходів (оглядові екскурсії, дні відкритих дверей, круглі столи, конкурси, виставки), публікацій, науково-практичних статей суддів, роз'яснювальних матеріалів про діяльність суду у ЗМІ;
- підвищення професійного рівня працівників (-ць) судової системи, шляхом проведення додаткових навчань;
- оперативний та неупереджений розгляд суддями судових справ та ухвалення законного, справедливого і обґрунтованого судового рішення;
- реагування на недостовірну інформацію, розміщену в ЗМІ;
- оприлюднення інформації про діяльність суду на офіційному веб-сайті суду, у соціальних мережах, під час медіа-заходів (власних, зовнішніх), створення власного медіа-продукту;
- проведення опитування громадян;
- дотримання суддями та працівниками (-цями) суду професійних етичних стандартів та якісне надання судових послуг усіма працівниками (-цями) суду;
- забезпечення прозорості судових процесів, доступності до правосуддя;
- підвищення рівня комфортності перебування громадян у суді, забезпечення належних умов для отримання ними інформації (безкоштовний wi-fi, інформаційні стенди, комфортні зони для очікування тощо);
- оперативне реагування на звернення та запити на інформацію;
- взаємодія та співпраця з державними органами, органами місцевого самоврядування, освітніми закладами;
- розроблення та виконання комунікаційної стратегії суду;
- детальне роз'яснення прав та обов'язків сторін у судових процесах;
- проведення трансляцій судових засідань технічними засобами судів;
- проведення зустрічей із професійними спільнотами (юристами) щодо новел законодавства та обговорення актуальних питань;
- співпраця, зустрічі з громадськими організаціями;
- створення додаткових інформаційних сервісів («Електронна скринька довіри», телефонна «гаряча лінія»).

Розділ 4

Трансляції судових процесів технічними засобами судів

Яскравим прикладом конструктивної співпраці громадянського суспільства та судової системи може слугувати запровадження і розвиток механізму транслявання судових засідань технічними засобами судів⁶⁶. Сьогодні цей механізм є важливим рушієм забезпечення права на справедливий суд, зокрема права на публічні слухання, принципів гласності та відкритості судочинства.

За допомогою відеокамер, встановлених у залах судових засідань, судові засідання транслюються у YouTube-каналі «Судова влада України»⁶⁷. Також їх можна переглянути на веб-порталі «Судова влада України», у розділі «Судові засідання он-лайн», де вони упорядковані за категоріями: поточні, минулі та майбутні⁶⁸. Усі відео зберігаються на YouTube-каналі «Судова влада України» із розміщенням відповідних посилань на веб-порталі «Судова влада України»⁶⁹.

Трансляція судового засідання здійснюється з дозволу суду. Якщо всі учасники справи беруть участь у судовому засіданні в режимі відео-конференції, то транслявання перебігу судового засідання в обов'язковому порядку відбувається у мережі Інтернет.

Транслявання закритого судового засідання в мережі Інтернет не допускається.

4.1. Ефект судових трансляцій.

Використання механізму трансляцій судових засідань технічними засобами судів створює умови для отримання таких позитивних результатів як для громади, так і для судової системи:

- підвищення рівня довіри до судів та судової гілки влади загалом;
- налагодження діалогу суду та громади;
- сприяння здійсненню судової реформи, котра відбувається в Україні;
- підвищення рівня доступності та відкритості судів;
- зменшення ризиків порушень права на справедливий суд під час судових засідань;
- підвищення рівня правової освіти та культури у широкого кола населення та майбутніх правників;
- формування критичного мислення у населення через створення можливості використовувати фактичні дані для порівняння з інформацією, яку подають, наприклад, медіа, суд чи сторони процесу;
- спрощення процесу підготовки до судових засідань для сторін у судових процесах, а значить підвищення якості судового розгляду;
- створення нового, додаткового інструменту як для внутрішнього, так і зовнішнього моніторингу;
- підвищення якості роботи медіа, зокрема завдяки розширенню доступу до інформації про судові засідання, умов для її аналізу;
- судді та помічники суддів отримують якісну інформацію, котру можна використовувати для аналізу судових засідань і підготовки якісних рішень. Наприклад, аудіозаписи та протоколи засідань часто незручні, особливо в жвавих та емоційно напружених процесах, коли часом складно розібрати кому належить репліка;
- пониження «градусу конфліктності» під час судових засідань;

⁶⁶ Детальніше у публікації: «Транслявання судових засідань технічними засобами судів та їх коментування у межах проекту «Суд людською мовою» як ефективні механізми захисту права на справедливий суд» / За загальною редакцією Валерії Рибак — Київ, 2018 рік — 68 с. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://hrvector.org/publikacziyi/18-06-11-translaweffect>

⁶⁷ <https://www.youtube.com/channel/UCFDRcAmACu5lJF-YUMGctnA>

⁶⁸ Єдиний веб-портал «Судова влада України», розділ «Он-лайн трансляції судових засідань»: <https://court.gov.ua/affairs/online>

⁶⁹ Лист № 1668/18-вих від 24.04.2018 р. від ДП «Інформаційні судові системи» на звернення ГО «Вектор прав людини» (Додаток 4).

- часткове вирішення проблеми нестачі достатньої кількості місць для публіки у приміщеннях залів судових засідань;
- суд отримає докази своєї якісної роботи (за наявності такої), до яких можна апелювати як у спілкуванні з громадськістю, так і у випадку проведення службових перевірок чи розслідувань.

Дії зі сторони суду для організації трансляції судового засідання технічними засобами суду описані у роз'яснювальному листі Державної судової адміністрації України від 14 березня 2016 року № 15-1924/16 (Додаток 5).

У 17% судів (46 судів), які взяли участь в опитуванні, вже проводились трансляції судових процесів технічними засобами судів на офіційний портал «Судова влада України». Інші 83% (223 суди), поки що даний механізм не застосовували.

Відповідно до опитування трансляції судових процесів технічними засобами судів на офіційний портал «Судова влада України»

Відповідно до статистики, що веде ГО «Вектор прав людини», станом на 31.05.2019 року технічними засобами судів в Україні здійснюються трансляції 230 судових справ у 113 судах (17% судів, що діють на підконтрольній території України судів) у 24 областях України.

4.2. Ким вони були ініційовані трансляції судових процесів технічними засобами судів на офіційний портал «Судова влада України»?

Суди повідомили під час опитування, що трансляції судових процесів технічними засобами судів були ініційовані і самими Судидами, і сторонами судових процесів, і громадськістю.

У відповіді на запитання «Якщо у суді трансляції судових процесів технічними засобами судів на офіційний портал «Судова влада України» проводились, то ким вони були ініційовані?» респонденти (-ки) могли обирати декілька варіантів. Адже в деяких судах відбувається або відбувались трансляції засідань у декількох судових справах.

Як вже зазначалось, трансляція судового засідання здійснюється з дозволу суду. Про початок транслявання можуть клопотати сторони судового процесу або суд сам може ініціювати транслявання засідань з огляду на суспільне значення, резонанс справи. Також є практика звернень до суду представників медіа, громадських організацій, інших осіб з проханнями забезпечити відкритість судового процесу шляхом транслявання засідань у ньому. Ця картина відображена у відповідях представників (-ць) судів на дане запитання.

У судах, у яких проводились трансляції судових процесів технічними засобами судів на офіційний портал «Судова влада України», були ініційовані:

Також респонденти (-ки), які представляють суди, у яких трансляції судових процесів технічними засобами судів на офіційному порталі «Судова влада України» не проводились, повідомили такі причини:

212

учасники судових процесів та інші не звертались до Суду щодо цього

2

відсутня технічна можливість⁷⁰

4

відповідь не надана

1

невідомо

0

наявні звернення були, проте Судом заборонена подібна трансляція

⁷⁰ Господарський суд Івано-Франківської області, Заводський районний суд м. Дніпродзержинська Дніпропетровської області

Розділ 5

Організація роботи комунікаційної команди суду

Сучасний процес становлення комунікаційної роботи судової системи розпочався у 2012 році. Саме тоді Державною судовою адміністрацією України було затверджено Типове положення про апарат місцевого, апеляційного судів. У даному документі прямо передбачено низку функцій, що має виконувати апарат суду, які можуть бути віднесені до компетенції прес-служби.

XI з'їзд суддів України 22 лютого 2013 року ухвалив рішення про введення в судах посади прес-секретаря (-ки). Тоді ж на виконання цього рішення Державна судова адміністрація України розробила та затвердила посадову інструкцію головного спеціаліста (-ки) із забезпечення зв'язків із засобами масової інформації (прес-секретаря).

У березні 2015 року Рада суддів України ухвалює рішення № 14 про запровадження інституту судді-спікера в українських судах. Поява інституту суддів-спікерів (-ок) вплинула на процес комунікації судів із суспільством, адже через призму особистості судді-спікера (-ки) люди починають бачити в суді людське обличчя, а не знеособлений державний орган.

Закон України «Про судоустрій і статус суддів»⁷¹ від 2016 року визначає, що голова місцевого, апеляційного або Верховного Суду представляє суд як орган державної влади у відносинах з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, фізичними та юридичними особами.

Отже комунікаційна діяльність судів безперечно налагоджується, проте фактично сьогодні чітко не визначено хто саме з представників (-ць) судів має входити до комунікаційної команди суду, прес-служби суду, які обов'язки в кожного (-ної) з них та як вони взаємодіють між собою. Практика у судах досить різна.

5.1. Чи у суді є окрема посада прес-секретаря суду як самостійна одиниця без покладання обов'язків на іншого(-у) співробітника(-цю)?

Це одне з болючих питань, що прямо впливає на якість комунікаційної роботи суду. Результати опитувань, проведених ГО «Вектор прав людини», зокрема «Медіавідкритість судів України, 2017 рік»⁷²; працівників (-ць) судів під час тренінгів «Комунікативні інструменти в роботі судів: діалог суду та громади», організований у партнерстві ГО «Вектор прав людини», проектом «Суд людською мовою», Радою суддів України, прес-центром судової влади України, Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні 2016–2018 рр.; всеукраїнське онлайн-опитування працівників (-ць) судів у 2019 році «Прес-служби судів: погляд зсередини. Результати всеукраїнського опитування співробітників та співробітниць комунікаційних команд судів України»⁷³ демонструють наявність тривалої спільної для працівників (-ць) більшості судів проблеми — робота у суді на посаді прес-секретаря (-ки) суду не є основним місцем роботи, натомість люди суміщають дві різні посади.

Наприклад, відповідно до опитування «Медіавідкритість судів України, 2017 рік» у 379 судах (84 % від опитаних) обов'язки прес-секретаря виконуються за сумісництвом. І тільки в 70 судах (16 % від опитаних) працівники й працівниці обіймають посаду спеціаліста (-ки) із забезпечення зв'язків із засобами масової інформації (прес-секретарки) за основним місцем роботи, тобто в штатному розписі судів передбачена така штатна одиниця.

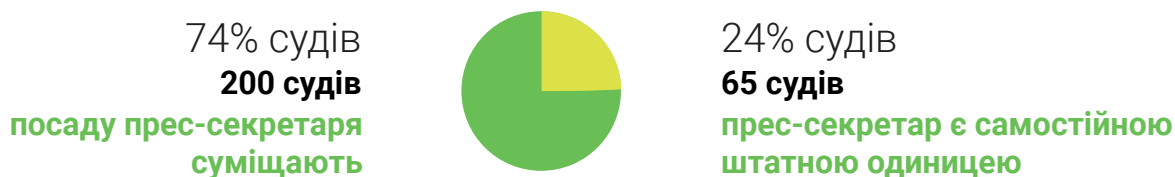
⁷¹ Закон України «Про судоустрій і статус суддів»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>

⁷² Медіавідкритість судів України: результати всеукраїнського опитування працівників судів України, 2017 рік / Валерія Рибак / ГО «Вектор прав людини» — Київ, 2017 р. — 68 с.: <http://hrvector.org/zviti/18-02-06-mediajustice>

⁷³ Прес-служби судів: погляд зсередини. Результати всеукраїнського опитування співробітників та співробітниць комунікаційних команд судів України / Автор: Назарій Боярський, редакція: Валерія Рибак — Київ, 2019 рік — 40 с.: <http://hrvector.org/zviti/19-02-26-press>

Дане питання нерідко піднімалося на публічних та закритих заходах за участі представників судової влади. Так, наприклад, «Комунікаційним комітетом системи правосуддя було ухвалено рішення, що Державна судова адміністрація України у процесі реорганізації судів передбачить у штатному розписі кожного новоствореного суду окрему посаду головного спеціаліста з питань зв'язків із ЗМІ та громадськістю (прес-секретаря), а за потреби — прес-службу, рекомендовано залучати до цієї роботи спеціалістів у сфері журналістики, зв'язків із громадськістю, реклами, маркетингу тощо»⁷⁴. Типове Положення про апарат суду, затверджено Наказом Державної судової адміністрації України № 131 від 08.02.2019 року⁷⁵, передбачено, що в апараті суду діє прес-служба, а у разі недоцільності утворення окремого структурного підрозділу вводиться посада відповідного спеціаліста (прес-секретаря), яка забезпечує розвиток інформаційних зв'язків між судом та відвідувачами суду, органами державної влади, підприємствами, установами та організаціями, ЗМІ, сприяє формуванню позитивного іміджу діяльності суду.

Поточне опитування засвідчило, що проблема суміщення посади прес-секретаря з іншими посадами на практиці не вирішена. Адже у 74 % судів (200 судів) працівники (-ці) посаду прес-секретаря вимушені суміщати з іншою посадою. І тільки в 24 % (65 судів з 269) судів прес-секретар є самостійною штатною одиницею у структурі суду. У 4 випадках (1,5 %) посада прес-секретаря є вакантною або ж «декретною», коли основний працівник (-ця) перебувають у відпустці по догляду за дитиною.

Картина суттєво відрізняється залежно від інстанції суду. В апеляційних судах прес-секретар є самостійною штатною одиницею у структурі суду у 25 судах з 31 (81 % від судів апеляційної інстанції, що взяли участь в опитуванні), а в судах першої інстанції в 40 судах з 238 (17 % від судів першої інстанції, що взяли участь в опитуванні).

5.2. Чи у суді наявна прес-служба суду?

Переважно прес-служби у судах відсутні. Респонденти (-ки) повідомили, що тільки в 49 судах наявні прес-служби, які діють на правах відділу або сектору. З них у двох випадках прес-служби діють в межах іншого відділу (відділ міжнародно-правової роботи, зв'язків із громадськістю та ЗМІ, щодо забезпечення роботи керівника/керівниці апарату). Серед апеляційних судів 10 повідомили про прес-служби (32% від судів апеляційної інстанції, що взяли участь в опитуванні), та судів першої інстанції — 38 (16 % від судів першої інстанції, що взяли участь в опитуванні). Проте, якщо проаналізувати відповіді на наступні питання у даному розділі щодо складу прес-служб і чим вони регулюються, стає зрозуміло, що респонденти (-ки) вказуючи ствердно, що у суді діє прес-служба, мали на увазі комунікаційну команду суду, а не окремий структурний підрозділ суду, яким може бути, наприклад, відділ або сектор. Адже називали серед працівників (-ць) прес-служби, окрім прес-секретаря (-ок) суду, суддів,

⁷⁴ <https://ki.arbitr.gov.ua/archive/614804/>

⁷⁵ Типове Положення про апарат суду, затверджено Наказом Державної судової адміністрації України № 131 від 08.02.2019 року: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0131750-19>

суддів-спікерів (-ок), голів судів, керівників (-ць) апаратів судів, що не можуть входити в даний відділ.

Так, аналізуючи відповіді можна сказати, що тільки в 4 судах першої інстанції (2% місцевих судів, що взяли участь в опитуванні) є окремі прес-служби як структурний підрозділ. А серед апеляційних — 8 судів (26% апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні).

Відповідно до даних опитування «Прес-служби судів: погляд зсередини. Результати всеукраїнського опитування співробітників та співробітниць комунікаційних команд судів України»⁷⁶ 96 % опитаних представників (-ць) судів першої інстанції та 91,2% апеляційних судів висловились за потребу створення відокремленої прес-служби.

Як вже зазначалося судова система прямує до створення окремих прес-служб у судах. Пройдені перші. Так, у Типовому Положенні про апарат суду 2019 року зазначено, що прес-служба у якості окремого структурного підрозділу може бути утворена у разі доцільності інакше водиться посада відповідного спеціаліста (прес-секретаря). Проте критерії такої доцільності наразі нормативно не закріплені та на практиці також відсутнє чітке їх розуміння.

5.3. Кількість працівників (-ць), які входять до прес-служб.

Якими мають бути прес-служби можна також визначати, вивчаючи наявну практику. Під час дослідження представникам (-цям) судів запропонували відповісти на запитання «Якщо у суді наявна прес-служба суду, скільки до неї входить співробітників та які це посади?».

У прес-службах, що є окремими структурними підрозділами серед судів апеляційного рівня, наразі працюють від 1 до 6 працівників (-ць). Серед судів першої ланки — від 2 до 4 працівників (-ць).

5.4. Чим регулюється діяльність прес-служби суду, якщо вона наявна?

Затвердженого Типового положення про прес-службу наразі немає. Респонденти (-ки) надали різноманітні відповіді щодо нормативного регулювання прес-служб. Така варіативність також пояснюється тим, що не в кожному випадку з наданих, як з'ясувалося, йдеться саме про прес-службу, а у більшості випадків — про комунікаційні команди судів.

Якщо ж йдеться про окремий структурний підрозділ суду, то його діяльність регулюється положенням про відділ або сектор. Якщо ж йдеться про регулювання діяльності комунікаційної команди суду, куди, як зазначали респонденти (-ки) переважно входять прес-секретарі (-ки), судді-спікери (-ки), голова суду, керівник (-ця) апарату, то були надані наступні відповіді:

- Положення про доступ до публічної інформації;

⁷⁶ Прес-служби судів: погляд зсередини. Результати всеукраїнського опитування співробітників та співробітниць комунікаційних команд судів України / Автор: Назарій Боярський, редакція: Валерія Рибак — Київ, 2019 рік — 40 с.: <http://hrvector.org/zviti/19-02-26-press>

- Положення про Прес-центр судової влади (на правах відділу)⁷⁷;
- посадові інструкції;
- комунікаційні стратегії судів, затверджені рішенням зборів суддів судів;
- Положення про взаємодію суду із засобами масової інформації та громадськістю, затверджені рішенням зборів суддів судів;
- накази керівника (-ці) апарату суду;
- методичні матеріали, публікації⁷⁸;
- Положення про профільні наради;
- законодавчі акти, наприклад, Конституція України, Закон України «Про звернення громадян», Закон України «Про інформацію»;
- Положення про суддю-спікера, затверджені рішенням зборів суддів судів⁷⁹;
- Типова посадова інструкція головного спеціаліста із забезпечення зв'язків із засобами масової інформації (прес-секретаря), що затверджена Наказом Державної судової адміністрації України від 6 листопада 2013 року №145⁸⁰;
- нічим не регулюється.

Експертами ГО «Вектор прав людини» розроблено Проект типового положення про прес-службу апеляційного суду⁸¹ та Проект типової посадової інструкції головного спеціаліста зі забезпечення зв'язків із засобами масової інформації та/або прес-секретаря апеляційного суду⁸². Ці документи розроблені на основі аналізу нормативно-правової бази⁸³, всеукраїнського онлайн-опитування працівників та працівниць судів⁸⁴, очних заходів з представниками (-цями) комунікаційних команд апеляційних судів⁸⁵, інтерв'ю голів судів та заступників (-ць) голів судів апеляційної ланки⁸⁶, обговорень з правозахисною спільнотою⁸⁷, всеукраїнського онлайн-опитування представників та представниць ЗМІ⁸⁸. Дані документи ґрунтуються на наявних кращих практиках комунікаційної роботи судів та з урахуванням потреб цільових аудиторій. Тож ми пропонуємо судовим органам ухвалити дані документи та визначити єдині стандарти комунікаційної роботи судів, а судам наразі використовувати їх, аби вже покращувати свою роботу.

⁷⁷ http://rsu.gov.ua/uploads/resheniya/dodatok_do_r61.pdf

<http://rsu.gov.ua/ua/news/rada-suddiv-ukraini-prijnala-rad-vazlivih-risen-vid-05.06.2015-no-61>, яким погоджено внесення змін до Положення про Прес-центр судової влади, погодженого рішенням РСУ від 05.09.2014 № 21 та затвердженого наказом Голови ДСА України від 28 січня 2015 року № 87/к, виклавши його в новій редакції;

http://rsu.gov.ua/uploads/resheniya/dodatok_do_r61.pdf

⁷⁸ Наприклад, http://www.vru.gov.ua/content/file/Book_press.pdf

⁷⁹ <https://sh.km.court.gov.ua/sud2220/29/>

⁸⁰ <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0145750-13>

⁸¹ Проект типового положення про прес-службу апеляційного суду: <http://hrvector.org/publikacziyi/19-06-20-admin>

⁸² Проект типової посадової інструкції головного спеціаліста зі забезпечення зв'язків із засобами масової інформації та/або прес-секретаря апеляційного суду: <http://hrvector.org/publikacziyi/19-06-19-admin>

⁸³ «Нормативно-правова база, яка забезпечує гласність та відкритість судів в Україні» / Укладач: Назарій Боярський — Київ, 2019 рік — 94 с.: <http://hrvector.org/publikacziyi/19-03-26-admin>

⁸⁴ «Прес-служби судів: погляд зсередини. Результати всеукраїнського опитування співробітників та співробітниць комунікаційних команд судів України» / Автор: Назарій Боярський, редакція: Валерія Рибак — Київ, 2019 рік — 40 с.: <http://hrvector.org/zviti/19-02-26-press>

⁸⁵ Тренінг-моделювання «Перспективи розвитку прес-служб судів в Україні»: <http://hrvector.org/podiyi/18-11-28-admin>

⁸⁶ XVI позачерговий з'їзд суддів України. Упродовж усього з'їзду представники ГО «Вектор прав людини» проводили інтерв'ювання голів апеляційних судів: <http://hrvector.org/podiyi/18-12-21-admin>

⁸⁷ Дискусія «Чим можуть бути корисними одне одному прес-служби судів та правозахисники?»:

<http://hrvector.org/podiyi/18-12-11-admin>

⁸⁸ «Суди та ЗМІ: досвід співпраці. Результати всеукраїнського онлайн-опитування журналістів і журналісток щодо співпраці з судами» / Назарій Боярський — Київ, 2019 рік — 48 с.: <http://hrvector.org/zviti/19-03-11-mediacourts>

5.5. Внутрішні комунікації в судах.

Важливим елементом комунікаційної роботи суду є налагодження та постійне забезпечення внутрішньої комунікації. Без злагодженого обміну інформацією, виробленої спільної системи дій для реакції на той чи інший комунікаційний виклик не може бути якісної зовнішньої комунікації суду.

Конфлікти виникають переважно тоді, коли прес-служба непоінформована або поінформована не в повному обсязі. Тому від налагодження внутрішніх комунікацій залежить ефективність роботи суду. Основним завданням внутрішніх комунікацій є створення команди, яка вміє взаємодіяти як у щоденній роботі, так і під час кризових ситуацій. Задля цього варто інформувати працівників (-ць) про поточну діяльність суду, її стратегічні цілі, плани та результати роботи. У вас має сформуватися чітке розуміння, чим займають ваші колеги й підрозділи, які в них завдання, проблеми та цілі. Внутрішня комунікація позитивно впливає на робочу атмосферу, забезпечуючи розуміння спільної концепції й цінностей суду⁸⁹.

Під час дослідження представникам (-цям) судів запропонували відповісти на запитання «Які дії застосовуються прес-секретарем суду/прес-службою суду для налагодження внутрішніх комунікацій всередині суду?».

Відповідно до отриманих відповідей не всі працівники (-ці) судів відрізняють зовнішні та внутрішні комунікації. Адже були названі дії, які направлені на роботу з читачами й читачками сайтів судів, сторонами судових процесів, відвідувачами судів, медіа, а не представниками того чи того суду. Немає суттєвої різниці між заходами, що застосовуються судами першої та апеляційної інстанцій, тому нижче подана інформація щодо всіх опитаних. Найчастіше у відповідях вказано комплекс дій.

Окреслимо основні дії, які застосовують суди для налагодження внутрішньої комунікації:

- навчання з працівниками (-цями) суду — 108 (40 % від усіх судів, що взяли участь в опитуванні);
- збори працівників (-ць) суду — 79 (29%);
- підтримання комунікації між працівниками (-цями) судів без означення конкретних заходів — 35 (13%);
- внутрішні опитування, співбесіди для визначення рівня задоволеності якістю функціонування суду, системи управління, задоволеності умовами праці в суді, поліпшення комунікації з медіа — 26 (10%);
- оперативна комунікація завдяки групам у месенджерах (Viber) — 10 (8%);
- привітання з пам'ятними датами, Днями народженнями, корпоративні внутрішні заходи або спільне відвідування театрів, виставок та інших культурних заходів — 10 (8%);
- внутрішня інформаційна розсилка — 6 (2%);
- спільне проведення благодійних заходів, флешмобів та інших суспільно-корисних заходів — 6 (2%).

Поодинокі відповіді містили наступні приклади дій для налагодження внутрішньої комунікації: залучення до комунікаційних заходів; погодження матеріалів з керівництвом; підготовка та поширення пам'ятки про спілкування зі ЗМІ серед працівників (-ць) суду; реєстрація заявок працівниками (-цями) суду про інформаційний

⁸⁹ «Як налагодити діалог суду та громади?» / Авт.: Розлуцька А., Рибак В. — с. 40.: <http://hrvector.org/publikacziyi/19-04-11-press>

привід у комп'ютерній програмі, що отримує прес-служба; налагоджено систему подання інформації про суспільно важливі, резонансні справи прес-секретарю іншими представниками суду; публікація інформації на інформаційних дошках в суді; розроблення комунікаційних планів.

Жодних дій для налагодження внутрішніх комунікацій всередині суду не вживається у 31 суді (12% судів, що взяли участь в опитуванні). Дії, які направлені тільки на зовнішню цільову аудиторію названі у 7 (3% судів, що взяли участь в опитуванні) судах.

Розділ 6

Підвищення рівня компетенції

Безперечно, представники (-ці), які здійснюють комунікаційну діяльність у судах потребують постійного підвищення рівня компетенції. Це актуально для усіх професій, а тим паче у сфері комунікацій, адже остання розвивається у сучасному світі неймовірно інтенсивно.

Сучасна якісна формальна чи неформальна освіта вимагає нових методологічних підходів, зокрема використання інтерактивних методів навчання, міжгалузевих зв'язків тощо.

6.1. «Комунікативні інструменти в роботі судів: діалог суду та громади» — системна тренінгова програма для прес-секретарів (-ок) та інших представників (-ць) комунікаційних команд судів.

ГО «Вектор прав людини» активно працює для забезпечення такого формату підвищення кваліфікації й для працівників (-ць) судів. ГО «Вектор прав людини», проектом «Суд людською мовою» у партнерстві з Радою суддів України, прес-службою органів суддівського самоврядування в Україні, Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні з 2016 року впроваджено системну тренінгову програму навчання для представників судів, які виконують обов'язки прес-секретарів (-ок), із метою створення сприятливого комунікативного середовища між громадськістю, медіа та представниками судової влади. Всього в 2016–2018 рр. проведено 15 тренінгів «Комунікативні інструменти в роботі судів: діалог суду та громади» для працівників (-ць) 323 судів 20 областей України, що становить 48 % усіх судів України.

На тренінгу учасники ознайомлюються із поняттям та загальними аспектами прав людини, видами громадського контролю за їхньою реалізацією. Отримують знання та навички застосування комунікативних інструментів у роботі судів із медіа та громадськістю. Це дозволяє підвищувати рівень забезпечення права на справедливий суд, зокрема права на відкрите слухання судової справи. Надалі позитивний ефект навчання можна перевірити у покращенні доступу громадськості, представників медіа на відкриті судові слухання, збільшення кількості онлайн-трансляцій технічними засобами суду судових засідань у резонансних, суспільно важливих справах, якості та частоти висвітлення інформації про судові слухання на сайтах судів та сторінках у соціальних мережах. Учасники (-ці) можуть використати отримані знання та навички для налагодження комунікації як усередині колективу, так і з представниками громадськості, ЗМІ для оперативного реагування на події довкола суспільно важливих справ, забезпечення права на відкриті слухання та принципу гласності судового процесу.

Протягом реалізації програми досліджувались потреби цільової аудиторії, відповідно й адаптувалась програма заходу. Так, наприклад, були впроваджені одноденні і дводенні тренінги. Однією з особливостей даних тренінгів було й те, що вони переважно розраховані саме на прес-секретарів (-ок) судів. Для цієї цільової аудиторії це стала перша очна системна навчальна програма. Відповідно до опитувань, здійснених під час тренінгів, особливо на початку їх впровадження, для переважної більшості прес-секретарів (-ок) перше навчання за такою тематикою та формою були саме тренінги «Комунікативні інструменти в роботі судів: діалог суду та громади».

Під час опитування за результатами тренінгів учасники (-ці) зазначили, що в роботі вони використовуватимуть різні інструменти, а саме:

- «рекомендації щодо безпосередньої взаємодії зі ЗМІ, враховуючи поради в спілкуванні з журналістами, організації роботи ЗМІ під час судових засідань, інформація щодо гласності та відкритості судового процесу...»;
- «...рекомендації для написання якісних прес-релізів, прес-анонсів щодо моделювання правильної поведінки прес-секретаря під час кризової ситуації в суді та надання інтерв'ю; завдання щодо представлення себе та свого суду у форматі публічного

виступу»;

- «нові поняття про загальний аспект прав людини та види громадського контролю за їх реалізацією...»;
- «навички щодо надання інтерв'ю: дії та технології підготовки (у кризовій ситуації, на телебаченні, друковане інтерв'ю)»;
- «...інформацію про функції та завдання прес-служби, прес-секретаря, медіа-планування...»;
- «...інформацію щодо ведення веб-сайту та сторінки суду в Facebook, важливі зміни в поточному законодавстві, а також правила проведення прес-релізів, брифінгів і дні відкритих дверей...»;
- «досвід колег з інших судів, а також проблемні питання взаємодії із засобами масової інформації, а також запропонувати шляхи їх вирішення; методи, які використовували тренери»;
- «...інформація про організацію трансляції судових засідань технічними засобами суду».

Запити працівників (-ць) судів були враховані ГО «Вектор прав людини» підготували публікацію, яка отримала назву «Як налагодити діалог суду та громади?»⁹⁰. Читачі й читачки зможуть знайти у ній відповіді на такі питання, як-от: як розпочати та налагодити поточну комунікаційну роботу суду, підготувати стратегію, комунікаційний план, медіа-карту; як працювати із соціальними мережами та лідерами думок; як організувати та провести медіа-заходи, як визначитись із формою заходу, часом та аудиторією тощо. Практичні рекомендації допоможуть підготувати працівників (-ць) судів, задіяних у сфері зв'язків із громадськістю та соціальних комунікацій, до практичної діяльності в середовищі судової системи України.

Поточне опитування також містило питання: Ви чи Ваші колеги проходили тренінг «Комунікативні інструменти в роботі судів: діалог суду та громади», організований у партнерстві ГО «Вектор прав людини», проектом «Суд людською мовою», Радою суддів України, прес-центром судової влади України, Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні.

Так, представники (-ці) 127 судів, що представлені у даному опитуванні, взяли участь у тренінгах «Комунікативні інструменти в роботі судів: діалог суду та громади» у 2016–2018 рр.

**127
судів**

6.2. Семінари та навчання для суддів та працівників (-ць) апарату суду з питань комунікації (внутрішньої, зовнішньої).

Під час дослідження представникам (-цям) судів запропонували надати інформацію про кількість інших проведених у 2017–2018 рр. семінарів та навчань для суддів та працівників (-ць) апарату суду з питань комунікації (внутрішньої, зовнішньої) та, якщо це можливо, надати посилання на них.

Останні роки свідчать, що кількість освітніх програм, заходів, що присвячені питанням комунікації судів, збільшуються. Різні органи судової влади та Національна школа суддів України почали активніше працювати в даному напрямі, зокрема за активної підтримки міжнародних донорів. Освітні та просвітницькі заходи для представників (-ць) судів проводять й різні громадські об'єднання. Також успішна реалізація освітньої програми «Комунікативні інструменти в роботі судів: діалог суду та громади» та запровадження інших освітніх програм спонукали представників (-ць) комунікаційних

⁹⁰ «Як налагодити діалог суду та громади?» / Авт.: Розлуцька А., Рибак В. — с. 40.: <http://hrvector.org/publikacziyi/19-04-11-press>

команд судів проводити й внутрішні навчання в судах.

Респонденти (-ки) зазначили, що проходили навчання у формах тренінгів, форумів, онлайн-заходів (курси, вебінари), конференцій, семінарів, лекцій.

Наведемо приклади деяких тем, за якими відбувались навчання:

- «Єдність та професійність основа комунікаційної діяльності судів»⁹¹;
- «Суд і медіація: можливості та перспективи»⁹²;
- «Комунікативні інструменти в роботі судів»⁹³;
- «Комунікаційна діяльність голови суду при виконанні представницьких функцій»⁹⁴;
- «Спілкування та взаємодія в колективі. Комунікації суду під час розгляду судових справ в режимі відеоконференції, з використанням портативних та стаціонарних засобів фіксації судового процесу його учасниками. Співпраця із засобами масової інформації»⁹⁵;
- «Європейський досвід взаємодії органів судової влади зі ЗМІ та громадськими організаціями з питань проведення інформаційних кампаній»⁹⁶;
- «Актуальні питання щодо дій судді у кризових ситуаціях»⁹⁷;
- «Незалежні суди та вільні ЗМІ: розширення можливостей співпраці»⁹⁸;
- «Незалежні суди та вільні ЗМІ: синергія заради майбутнього»⁹⁹;
- Перший загальнонаціональний професійний форум прес-секретарів судів¹⁰⁰;
- «Психологічні аспекти інтерперсональних (міжособистісних) зв'язків в колективі»¹⁰¹;
- «Покращення рівня навиків спілкування та роботи працівників суду із людьми з інвалідністю»¹⁰²;
- «Прес-служба з «нуля», «Основи спілкування з медіа»¹⁰³;
- «Суди в XXI столітті — комунікація з відвідувачами»¹⁰⁴;
- «Методика оцінки довіри до суду: презентація пілотного дослідження»¹⁰⁵;
- «Культура діалогу. Прийом громадян»¹⁰⁶;
- «Комунікації в судовій діяльності» (дистанційне навчання)¹⁰⁷;
- «Особиста, професійна та організаційна етика працівників апарату суду»¹⁰⁷.

У 2017 році серед апеляційних судів, які надавали інформацію щодо діяльності суду до його ліквідації, у 11 випадках (35% усіх судів апеляційної інстанції, що взяли участь в опитуванні) працівники (-ці) не брали участь в жодному освітньому, просвітницькому заході.

У 17 випадках (55%) працівники (-ці) апеляційних судів відвідали від 1 до 18 таких заходів. Та підтвердили це посиланнями на інтернет-ресурси тільки 8 судів (26%).

⁹¹ <https://ksm.ks.court.gov.ua/sud2125/pres-centr/news/610835/>
⁹² <https://bb.kr.court.gov.ua/sud1101/pres-centr/new/587483/>
⁹³ <https://bb.kr.court.gov.ua/sud1101/pres-centr/new/500816/>
⁹⁴ <https://zpa.court.gov.ua/sud0890/pres-centr/now/335791/>
⁹⁵ <https://bg.ko.court.gov.ua/sud1004/pres-centr/news/457617/>
⁹⁶ <http://www.vru.gov.ua/announcement/816>
⁹⁷ <https://zpa.court.gov.ua/sud0890/pres-centr/now/400758/>
⁹⁸ <https://ln.hr.court.gov.ua/sud2024/pres-centr/news/510845/>
⁹⁹ <https://il.vn.court.gov.ua/sud0207/pres-centr/news/351134/>
¹⁰⁰ <https://8aa.court.gov.ua/sud4857/pres-centr/news/590208/>
¹⁰¹ <https://apladm.lv.court.gov.ua/sud9104/pres-centr/news/519001/>
¹⁰² <https://zpa.court.gov.ua/sud0890/pres-centr/now/349124/>
¹⁰³ <https://gl.if.court.gov.ua/sud0904/pres-centr/news/573957/>
¹⁰⁴ <https://zpa.court.gov.ua/sud0890/pres-centr/now/349124/>
¹⁰⁵ <https://adm.hr.court.gov.ua/sud2070/pres-centr/news/533471/>
¹⁰⁶ <https://ksm.ks.court.gov.ua/sud2125/pres-centr/news/448999/>
¹⁰⁷ <https://zr.su.court.gov.ua/sud1805/pres-centr/gromada/25>
¹⁰⁸ <https://vla.court.gov.ua/sud0390/pres-centr/news/387899/>

17 (55%) представників (-ць) апеляційних судів, які зазначили інформацію за повний 2018 рік, відвідали від 2 до 15 освітніх, просвітницьких заходів та двох судів (6%) — не відвідали жодного і не володіють даною інформацією. Участь підтвердили посиланнями на інтернет-ресурси 8 судів (26%), з них в одному випадку не всі заходи.

Працівники (-ці) судів апеляційної інстанції, які вказали інформацію від дати початку роботи новоутворених апеляційних судів, у 5 випадках (16%) відвідали від 1 до 3 освітніх та просвітницьких заходів, у 5 (16%) — жодного подібного заходу, у 2 (6%) — не назвали точну кількість.

Представники (-ці) 95 судів першої інстанції (40% усіх судів першої інстанції, що взяли участь в опитуванні) у 2017 році не відвідали жодного освітнього, просвітницького заходу, 7 (3%) — не назвали точну кількість. В інших 136 випадках (57%) працівники (-ці) судів відвідали від 1 до 33 заходів (переважно до 4 заходи за рік). Посиланнями на опубліковану інформацію про дані заходи свою участь підтверджено тільки у 29 випадках (12%).

У 2018 році дані показники покращилися. Кількість місцевих судів, працівники (-ці) яких відвідували освітні, просвітницькі заходи збільшилась до 155 (65%). Учасники (-ці) відвідали від 1 до 42 заходів (переважно до 4 заходів впродовж року). Не відвідали жодного такого заходу працівники (-ці) 76 місцевих судів (32%), не змогли вказати точну кількість — 8 (3%). Посиланнями на опубліковану інформацію про дані заходи свою участь підтверджено у 53 випадках (22%), проте у 11 випадків (5%) з них не на всі заходи.

Серед організаторів заходів судами були названі: Рада суддів України, Вища рада правосуддя, Національна школа суддів України, Державна судова адміністрація України, територіальні управління Державної судової адміністрації України, Управління Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України в Сумській області, ГО «Вектор прав людини», ГО «Українська академія медіації», ГО «Бюро правничих комунікацій», Національна академія правових наук України, ВГОІ «Правозахисна Спілка Інвалідів», ГО «Інститут судового менеджменту», Громадська спілка «Всеукраїнське громадське об'єднання «Національна Асамблея людей з інвалідністю України», Представництво Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні, Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) у межах Програми «Нове правосуддя», Консультативна місія Європейського Союзу, програма Європейської Комісії «Інструмент технічної допомоги та обміну інформацією», Канадсько-український Проект підтримки судової реформи.

6.3. Яка додаткова методична/навчальна допомога потрібна з яких питань та у якій формі?

20 судів апеляційної інстанції (65% усіх судів апеляційної інстанції, що взяли участь в опитуванні) та 162 суди першої інстанції (68% усіх судів першої інстанції, що взяли участь в опитуванні) зазначили, що така допомога їм потрібна.

Такі навчання працівники (-ці) судів бачать у різноманітних формах. Були названі тренінги, семінари, конференції, форуми, а також онлайн-курси, вебінари, посібники.

Бажана форма навчання для працівників (-ць) судів:

1 для судів апеляційної ланки:

- очно — 10 (50 % апеляційних судів, яким потрібна додаткова методична/навчальна допомога з питань комунікації);
- дистанційно — 4 (20%);
- як очно, так і дистанційно — 3 (15%);
- не вказали — 1 (5%);

2 для місцевих судів:

- очно — 61 (38% місцевих судів, яким потрібна додаткова методична/навчальна допомога з питань комунікації);
- дистанційно — 49 (30%);
- як очно, так і дистанційно — 12 (7%);
- інше — 2 (1%).

Запит щодо тематики навчальних заходів від працівників (-ць) судів апеляційної та першої ланки схожий, проте для зручності підготовки майбутніх програм наведемо їх окремо.

Для представників (-ць) апеляційних судів актуальними для навчання є наступні теми:

- робота у соціальних мережах;
- формування контенту для висвітлення у медіа;
- як розвивати відкритість суду та правильно розповідати про його роботу;
- покращення навичок комунікації з медіа;
- інструменти візуалізації публічного контенту;
- формування бренду суду;
- організація роботи прес-служб судів та покращення виконання обов'язків прес-секретаря (-ки) та інших учасників (-ць) комунікаційних команд судів;
- кризові комунікації;
- огляд національного та міжнародного законодавства, що регулює діяльність прес-служб судів;
- організація проектної діяльності;
- участь у тренінгу «Комунікативних інструментів у роботі судів: діалог суду та громади».

Для представників (-ць) місцевих судів актуальними для навчання є наступні теми:

- робота у соціальних мережах;
- формування контенту для висвітлення на інформаційних ресурсах суду;
- надання коментарів для ЗМІ, написання прес-релізів і покращення навичок комунікації з медіа;
- шляхи покращення інформування населення про діяльність суду;
- організація та проведення медіа-заходів та заходів у співпраці з громадськими організаціями;
- проведення медіа-моніторингу;
- кризові комунікації;
- розробка комунікаційних стратегій;
- інструменти візуалізації публічного контенту;
- трансляції судових засідань технічними засобами судів та коментування відкритих судових засідань чи судового рішення, що викликало суспільний інтерес;
- організація та проведення «Дня відкритих дверей»;

- реагування на недостовірну інформацію про суд;
- обмін досвідом роботи прес-служб / комунікаційних команд судів;
- налагодження внутрішніх комунікацій.

Також працівники й працівниці судів зауважили, що дуже важливим є проведення спільних освітніх заходів з питань комунікації для всієї комунікаційної команди суду, а також для інших працівників (-ць) апарату суду, суддів.

Дослідження «Медіавідкритість судів України» відображає поточний стан комунікаційної роботи судів України, демонструє загальні тенденції, успішні практики та проблеми, вирішення яких допоможе судам налагодити якісніше комунікації із ЗМІ та громадою.

1 Судова реформа передбачає складний перехідний період, вимагаючи від судів додаткових комунікацій. Наприклад, роз'яснення поточним та потенційним споживачам судових послуг змін у судовій системі та їхній вплив на права й обов'язки громадян (-ок) як саме функціонують суди на різних етапах судової реформи.

Наприклад, після ліквідації апеляційних судів та початку дії новоутворених апеляційних судів в апеляційних округах¹⁰⁹ створено їх веб-сайти на веб-порталі «Судова влада України». Проте веб-сайти попередніх судів не ліквідовано. Паралельно існували по два веб-сайти судів апеляційної інстанції. До того ж інтернет-пошуковики найчастіше відображали насамперед сайти ліквідованих судів. 74% апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні на веб-сайтах ліквідованих судів розмістили інформацію про припинення роботи суду, посилання на новий сайт та те, де отримати актуальну інформацію про діяльність чинного суду.

Процес ліквідації апеляційних судів ускладнив поточне дослідження, оскільки судами була надана різна інформація щодо роботи у 2017 та 2018 роках.

2 Позитивною тенденцією є постійне зростання присутності судів у соціальних мережах. Загалом 69 % усіх судів, що взяли участь в опитуванні (185 судів) присутні у соціальних мережах. А саме: Facebook, YouTube, Google+, Twitter, Instagram, «ВКонтакте»¹¹⁰, Telegram. Найбільше судів присутні у соціальній мережі Facebook 177 судів (66 % від загальної кількості опитаних судів). Порівняно із даними попереднього дослідження цей показник зріс на 24%¹¹¹.

Найчастіше сторінка суду відсутня у соціальних мережах, оскільки вважається достатньою наявність офіційного сайту суду для висвітлення необхідної інформації (24% тих, де сторінка відсутня) та велике навантаження прес-секретаря (-ки) суду, оскільки він/вона суміщає дану посаду з іншою (15%).

Робота у соціальних мережах не зарегульована чинними типовими

¹⁰⁹ Зміни відбулись відповідно до Указів Президента від 29.12.2017 № 452/2017, № 454/2017, № 455/2017. Свою роботу розпочали новоутворені апеляційні суди в апеляційних округах за винятком апеляційних, апеляційних господарських, апеляційних адміністративних судів, до яких не переведені судді: Кримський апеляційний суд, Черкаський апеляційний суд, Севастопольський апеляційний суд, Південний апеляційний господарський суд, Четвертий апеляційний адміністративний суд.

¹¹⁰ Перевірити наявність сторінки у соціальній мережі «ВКонтакте» не можливо у зв'язку з дією Указу Президента України Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 28 квітня 2017 року «Про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)»: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/133/2017>

¹¹¹ «Медіавідкритість судів України», 2017 рік: <http://hrvector.org/zviti/18-02-06-mediajustice>

нормативними документами, які могли б загалом налагодити комунікаційну діяльність судів та їх працівників (-ць). Чинні документи прямо не передбачають обов'язкову присутність судів у соціальних мережах, а відтак і відповідальних працівників (-ць) за ведення такої роботи, її формат, тому практика у судах досить різна.

Інформативність та інтерактивність сторінок судів у соціальних мережах, а також обраний статус сторінки у Facebook є потенційною точкою росту для судів.

83% тих, судів, що присутні у Facebook, ведуть сторінку суду, але 12 % ведуть сторінки судів від аккаунту (функціонує як сторінка людини, проте замість ім'я вказано назву суду).

На багатьох сторінках наявна контактна інформація та є можливість надіслати приватні повідомлення, коментувати дописи. Проте публічні комунікації на сторінках майже відсутні. Дописи на сторінках судів люди майже не коментують, а ще рідше модератори сторінок на них відповідають.

Популярність сторінок судів у Facebook, зокрема, демонструють відмітки «Вподобано». Наявні показники від 0 до 6 572 відміток. Середня кількість відміток «Вподобано» сторінок судів — 384. Користувачі Facebook оцінили 28 % сторінок судів за допомогою наявної функції у даній соціальній мережі, з них 78 % судів оцінено у 5 балів.

У більшості судів є практика погодження контенту (даних, візуальних матеріалів тощо), що публікується на сторінці у Facebook та/або інших соціальних мережах із керівництвом різного рівня, а й у 39 судах (22% судів, які присутні у Facebook) відповідальний (-а) працівник (-ця) за наповнення сторінки самостійно вирішує щодо контенту.

79% усіх респондентів (-ок) вважають доцільним мати сторінку суду в Facebook й у інших соціальних мережах. З них 30% потребують методичної допомоги / додаткового навчання для роботи з ними.

3 Веб-портал/веб-сайт є офіційним засобом публікації інформації про діяльність судів загальної юрисдикції, інших органів і установ судової влади в мережі Інтернет¹¹². Усі суди України мають офіційний сайт, що розміщений на єдиній платформі «Судова влада України» (далі — веб-портал)¹¹³. Та його ведення є обов'язковим для працівників (-ць) судів.

Апеляційні суди, що взяли участь в опитуванні найчастіше в рік у розділі «Новини» публікують 101–200 новин. Серед судів, що надали інформацію тільки за період роботи новоутвореного суду найпопулярніші показники: 21–50, 51–100 новин.

У більшості місцевих судів публікацій в розділі «Новини» за рік менше — від 51 до 100 новин.

Як і в апеляційних, так і місцевих окремих судах дані показники є суттєво вищими або нижчими.

Велика кількість публікацій у розділі «Новини» не є абсолютним показником якісного ведення даного розділу веб-сайту та інформування громадян. Важливим є також зміст новин чи це відповідає потребам цільової аудиторії.

¹¹² Регламент інформаційного наповнення офіційного веб-порталу «Судова влада України». Наказ Державної судової адміністрації України від 17 лютого 2014 року № 30 «Про організаційне забезпечення функціонування веб-порталу «Судова влада України»: <https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/14/gjflvghvtrij>

¹¹³ <http://court.gov.ua>

Відповідно до всеукраїнського онлайн-опитування журналістів та журналісток щодо співпраці з судами «Суди та ЗМІ: досвід співпраці», що проводила команда ГО «Вектор прав людини» у 2018 році¹¹⁴ їм, як і пересічним громадянам найбільше цікава інформація щодо судових справ. Проте не всі суди, навіть ті, які публікують велику кількість матеріалів у розділі «Новини», публікують інформацію про судові справи.

Опитування свідчить, що за наповнення сайту відповідає від 1 до 3 працівників (-ць). Переважно це один (-а) працівник (-ця) — 225 (84 % від загальної кількості судів, що взяли участь в опитуванні) прес-секретар (-ки) або головний спеціаліст/головна спеціалістка суду (з інформаційних технологій), або ж вони разом у випадках, коли за наповнення сайту суду відповідальні два працівника (-ці) — у 38 випадках (14%).

У більшості судів існує складна процедура погодження наповнення офіційного сайту суду. З відповідей вбачається, що в більшості випадків процедури обрані тим чи іншим судом застосовуються незалежно від контенту, що публікується на сайті. Прес-секретар (-ка) та/або інші працівники (-ці) відповідальні за підготовку та оприлюднення інформаційних повідомлень на сайті суду мають отримати погодження матеріалу від 1 до 5 посадовців.

Ключовою посадовою особою, з якою погоджуються матеріали, що публікуватимуться на сайті суду, є голова суду. Також матеріали можуть погоджуватися спільно з заступником (-цею) голови суду, керівником (-цею) апарату суду, його/її заступником (-цею), суддею-спікером (-кою), суддею у конкретній справі.

Так, у 156 випадках (58% від загальної кількості судів, що взяли участь в опитуванні) до процесу погодження наповнення контентом офіційного сайту суду задіяний голова суду самостійно або з іншими колегами.

Більшість респондентів (-ок) вважають, що у суді, що вони представляють, не потрібно вносити зміни до процедури погодження наповнення контентом офіційного сайту суду — представники та представниці 257 судів (96% від загальної кількості судів, що взяли участь в опитуванні). Про потребу змінити чинний порядок затвердження матеріалів висловились працівники (-ці) 12 судів (4%), з них 8 висловились про потребу спрощення процедури для забезпечення оперативності висвітлення інформації.

Також більшість судів вважають зручною для користування адміністративну сторінку сайту суду та внесення інформації. 22 % загальної кількості судів, що взяли участь в опитуванні, оцінили зручність адміністративної сторінки сайту в 10 балів, тобто найвищим балом. Водночас 46% опитаних надали пропозиції щодо вдосконалення зручності користування адміністративною сторінкою сайту суду та внесення інформації. Насамперед щодо покращення текстових та візуальних редакторів сайту.

4 Дане опитування як і попереднього року свідчить, що суди майже не використовують прес-заходи для поширення інформації про свою діяльність. Серед судів першої інстанції у 2017 році тільки 18 судів (8 % місцевих судів, що взяли участь в опитуванні) провели прес-заходи і у 2018 році — 27 судів (11%) провели від 1 до 3 заходів.

¹¹⁴ Суди та ЗМІ: досвід співпраці. Результати всеукраїнського онлайн-опитування журналістів і журналісток щодо співпраці з судами / Назарій Боярський — Київ, 2019 рік — 48 с.: <http://hrvector.org/zviti/19-03-11-mediacourts>

Серед судів апеляційної інстанції, які надали статистичні дані за 2017 рік, 5 (16 % апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні) провели прес-заходи. У 2018 році серед апеляційних судів, що надали інформацію за весь 2018 рік — 9 (29 %) провели прес-заходи, та серед тих, що надав ї з дати роботи новоутвореного суду — 2 суди (6 %).

Наявність посилань дає можливість якісно проаналізувати відповіді. Велика кількість судів або не розуміє що таке прес-захід або ж вказали різні заходи для підвищення показників. Частина респондентів (-ок) вказали навчальні заходи для працівників (-ць) судів, внутрішні, міжвідомчі та інші робочі зустрічі, просвітницькі заходи, релізи, проведення опитувань, а також заходи, що організовані не судом. Проте варто зазначити, що багато з даних прикладів, дійсно є цікавими та корисними, заслуговують на поширення як позитивних практик серед інших судів, але варто чітко означити цілі та цільові аудиторії даних заходів.

Зазначимо позитивні моменти, а саме розмаїття прес-заходів, проведених судами. Найпопулярнішим виявився прес-сніданок. Це демонструє успішність проведення різних освітніх програм для комунікаційних команд суду, де про такі заходи надавалась детальна інформація або проводились наочні демонстрації для спонукання продовжувати подібну практику. А також традиційно проводились брифінги та прес-конференції. Серед інших були також проведення екскурсій судом для журналістів, «день із суддею», круглі столи із запрошенням ЗМІ тощо. Деякі суди, підтверджуючи проведення заходів, надали не тільки посилання на офіційний веб-сайт суду з прес-релізом, а й на публікації в медіа за його результатами, що є одним із показників успішності медіа-заходу. Позитивним є використання різних майданчиків для комунікації з медіа та громадою, наприклад місцеві бібліотеки.

Суди навели багато цікавих прикладів комунікаційних заходів, що не є прес-заходами.

- 5 Трошки вищі показники, аніж проведення прес-заходів, мають коментарі та інтерв'ю працівниками (-цями) судів. Загалом у 2017 році коментарі, у тому числі інтерв'ю, були надані представниками (-цями) 43 судів (16% судів, що взяли участь в опитуванні), з них апеляційної інстанції — 9 судів (29% апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні) та першої інстанції — 34 суди (14% місцевих судів, що взяли участь в опитуванні). Та у 2018 році представники (-ці) 63 судів (23% судів, що взяли участь в опитуванні) надавали коментарі для медіа, з них 14 апеляційних судів (45 % апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні) та 49 місцевих судів (21 % місцевих судів, що взяли участь в опитуванні).
- 6 Тільки 67 судів (25% від усіх судів, що взяли участь в опитуванні) вказали, що у 2017 році отримали інформаційні запити від ЗМІ. У 2018 році цей показник збільшився до 95 (35%). Такі низькі показники можуть бути пов'язані з тим, що не всі суди ведуть окрему статистику запитів на інформацію, виокремлюючи запитувачів інформації.
- 7 Постійним популярним способом комунікації суду з громадою залишаються дні відкритих дверей. У судах вони фактично є освітніми, просвітницькими заходами. Відповідно до опитування цільовою аудиторією днів відкритих дверей суди обирають школярів (-ок), студентів (-ок), рідко представників (-ць) медіа, громадських організацій та інших представників (-ць) громади.

Серед 31 апеляційного суду майже половина (14) судів провели від 1 до 18 подібних заходів у 2017 році та 2018-го — 16 судів від 1 до 19 днів відкритих дверей. Відповідно до перевірених посилань тільки один апеляційний суд надав статистику з моменту утворення у 2018 році — Кропивницький апеляційний суд провів 2 дні відкритих дверей.

120 (50%) опитаних місцевих судів зазначили, що проводили дні відкритих дверей у 2017 році. Та протягом 2018 року кількість судів, які провели дні відкритих дверей, зростає та становила — 147 місцевих судів (62% від загальної кількості місцевих судів, що взяли участь в опитуванні).

8 Оформлювати студентів (-ок) на практику до суду є звичним і популярним для них, про що свідчать й результати опитування. Так, у 2017 році 226 судів (84% від усіх судів, що взяли участь в опитуванні), а в 2018 році 233 суди (87 %) взяли студентів (-ок) на практику.

Отже, суди у співпраці зі ЗВО з одного боку виконують важливу функцію підготовки майбутніх професійних кадрів, з іншого — концепції прямих зв'язків¹¹⁵ та ще в одній формі поширюють інформацію про діяльність судів та роботу суддів з метою підвищення довіри до судової системи.

9 Якщо у суді розглядаються суспільно важливі, резонансні справи, найчастіше суди оприлюднюють прес-анонс (40 % усіх опитаних), прес-реліз (47 %) та проводять моніторинг матеріалів у ЗМІ, соціальних мережах (55%).

10 Поширюється використання сучасного механізму захисту права на справедливий суд, що є спільним надбанням судової системи та громадянського суспільства — транслявання судових процесів технічними засобами судів. У 17% судів (46 судів), які взяли участь в опитуванні, вже проводились трансляції судових процесів технічними засобами судів на офіційний портал «Судова влада України». Інші 83 % (223 суди), поки що даний механізм не застосовували. Це відповідає і даним загальної статистики, що веде ГО «Вектор прав людини». Так, станом на 31.05.2019 року технічними засобами судів загалом в Україні здійснюються трансляції 230 судових справ у 113 судах (17%, які діють на підконтрольній території України судів), у 24 областях України.

У судах, які проводили трансляції судових процесів технічними засобами судів на офіційному порталі «Судова влада України», найчастіше були ініційовані судом — у 20 опитаних судах або сторонами — у 22 судах. Також є випадки, коли трансляції розпочинались завдяки зверненням громадських організацій — у 7 судах, ЗМІ — у 4 судах, Ради суддів України — 1, депутата — 1.

Якщо ж у судах ще не транслювались судові процеси технічними засобами судів, то відповідно до відповідей респондентів (-ок) причиною є те, що учасники (-ці) судових процесів та інші не звертались до Суду щодо цього (212 судів), а також оскільки не було потреби або судом не розглядались резонансні, суспільно важливі справи (4 суди), відсутня технічна можливість¹¹⁶ (2 суди).

11 Не дивлячись на низку рішень судових органів, опитування свідчить, що проблема суміщення посади прес-секретаря (-ки) з іншими посадами на практиці не вирішена. У 74 % судів (200 судів) працівники (-ці) посаду прес-секретаря (-ки) вимушені суміщати з іншою посадою. І тільки в 24 % (65 судів з 269)

¹¹⁵ https://zib.com.ua/files/Conceptija_2017.pdf

¹¹⁶ Господарський суд Івано-Франківської області, Заводський районний суд м. Дніпродзержинська Дніпропетровської області.

судів прес-секретар (-ки) є самостійною штатною одиницею у структурі суду. У 4 випадках (1,5%) посада прес-секретаря (-ки) є вакантною або ж «декретною», доки основний працівник (-ця) перебувають у відпустці по догляду за дитиною.

Картина суттєво відрізняється залежно від інстанції суду. В апеляційних судах прес-секретар (-ка) є самостійною штатною одиницею у структурі суду у 25 судах з 31 (81 % від судів апеляційної інстанції, що взяли участь в опитуванні), а в судах першої інстанції в 40 судах з 238 (17% від судів першої інстанції, що взяли участь в опитуванні).

12 Відповідно до аналізу відповідей респондентів (-ок), тільки в 4 судах першої інстанції (2% місцевих судів, що взяли участь в опитуванні) є окремі прес-служби як структурний підрозділ. А серед апеляційних — 8 судів (26% апеляційних судів, що взяли участь в опитуванні).

Часто суди називають прес-службами комунікаційну команду суду, які не об'єднані в один структурний підрозділ. Серед представників (-ць) такої команди були названі: голова суду, суддя-спікер (-ка), прес-секретар(-ка), керівник (-ця) апарату суду.

13 Від налагодження внутрішніх комунікацій залежить якість зовнішніх. Найчастіше як основні дії, які застосовують суди для налагодження внутрішньої комунікації, суди назвали: навчання з працівниками (-цями) суду — 108 (40 % від усіх судів, що взяли участь в опитуванні) та збори працівників (-ць) суду — 79 (29%). Жодних дій для налагодження внутрішніх комунікацій всередині суду не вживається у 31 суді (12% судів, що взяли участь в опитуванні).

14 Представники (-ці) 127 судів, що представлені у даному опитуванні, взяли участь у тренінгах «Комунікативні інструменти в роботі судів: діалог суду та громади» у 2016–2018 рр.

Респонденти (-ки) зазначили, що брали участь й в інших навчаннях у формі тренінгів, форумів, онлайн-заходів (курси, вебіари), конференцій, семінарів, лекцій.

У 2017 році в 17 випадках (55% усіх судів апеляційної інстанції, що взяли участь в опитуванні) працівники (-ці) апеляційних судів відвідали від 1 до 18 таких заходів. Та підтвердили це посиланнями на інтернет-ресурси тільки 8 судів (26%). Дана ситуація серед апеляційних судів майже незмінною залишилась і в 2018 році.

Представники (-ці) 95 судів першої інстанції (40% усіх судів першої інстанції, що взяли участь в опитуванні) у 2017 році не відвідали жодного освітнього, просвітницького заходу, 7 (3%) — не назвали точну кількість. В інших 136 випадках (57%) працівники (-ці) судів відвідали від 1 до 33 заходів (переважно до 4 заходи за рік). Посиланнями на опубліковану інформацію про дані заходи свою участь підтверджено тільки у 29 випадках (12%).

У 2018 році дані показники покращилися. Кількість місцевих судів, працівники (-ці) яких відвідували освітні, просвітницькі заходи, збільшилась до 155 (65%). Учасники відвідали від 1 до 42 заходів (переважно до 4 заходів упродовж року). Не відвідали жодного такого заходу працівники (-ці) 76 місцевих судів (32%), не змогли вказати точну кількість — 8 (3%). Посиланнями на опубліковану інформацію про дані заходи свою участь підтверджено у 53 випадках (22%), проте у 11 випадків (5%) з них не на всі заходи.

15 20 судів апеляційної інстанції (65% усіх судів апеляційної інстанції, що взяли участь в опитуванні) та 162 суди першої інстанції (68% усіх судів першої інстанції, що взяли участь в опитуванні) зазначили, що їм потрібна додаткова методична/навчальна допомога.

Такі навчання працівники (-ці) судів бачать у різноманітних формах. Були названі тренінги, семінари, конференції, форуми, а також онлайн-курси, вебінари, посібники. Найбажанішими формами навчання є очні.

Також працівники (-ці) судів зауважили, що дуже важливим є проведення спільних освітніх заходів із питань комунікації для всієї комунікаційної команди суду, а також для інших працівників (-ць) апарату суду, суддів.

- 1 Забезпечити окрему посаду прес-секретаря (-ки) суду (без покладення обов'язків на інших співробітників (-ць)). Найбільш це актуально для судів місцевого рівня.
- 2 Створити окремі прес-служби судів апеляційного рівня і, за потреби, у судах першої інстанції.
- 3 Розробити єдині стандарти роботи прес-секретарів (-ок), прес-служб, комунікаційних команд судів із залученням правозахисного й журналістського середовищ, закріпити їх у нормативно-правовому акті щодо типового функціонування прес-служб судів та, відповідно, внести зміни у Типову посадову інструкцію прес-секретаря суду, затвердженої наказом Державної судової адміністрації України 6 листопада 2013 року № 145 на основі виробленої практики та отриманої інформації від представників судів. За основу пропонуємо взяти Проект типового положення про прес-службу апеляційного суду¹¹⁷ та Проект типової посадової інструкції головного спеціаліста зі забезпечення зв'язків із засобами масової інформації та/або прес-секретаря апеляційного суду¹¹⁸, що розроблені експертами ГО «Вектор прав людини» на основі аналізу нормативно-правової бази, поточної практики комунікаційної діяльності судів та потреб та запитів працівників та працівниць судів, голів судів та заступників голів судів апеляційної ланки, правозахисної спільноти, представників та представниць ЗМІ.
- 4 Продовжувати позитивну практику використання соціальних мереж як комунікаційних майданчиків між судом та громадою. Вдосконалювати комунікаційну роботу у соціальних мережах. Зокрема, для ведення комунікаційної роботи у Facebook варто відмовитися від ведення аккаунту (функціонує як сторінка людини, проте замість ім'я вказано назву суду) та обрати варіант ведення сторінки суду. Такий підхід є доцільним з огляду на політику Facebook і дає можливість охопити більшу аудиторію людей для поширення інформації, забезпечуючи якісне ведення з боку працівників (-ць) суду. Розміщення контактної інформації суду на сторінках у соціальних мережах сприятиме доступності правосуддя. Важливо постійно підтримувати зворотній зв'язок, залучати дописувачів (-ок) до діалогу в коментарях, реагувати на коментарі, підтримувати листування у приватних повідомленнях сторінки судів.
- 5 Перевірити присутність судів у заборонених в Україні соціальних мережах, як-от «ВКонтакте» та видалити ці сторінки.

¹¹⁷ Проект типового положення про прес-службу апеляційного суду: <http://hrvector.org/publikacziyi/19-06-20-admin>

¹¹⁸ Проект типової посадової інструкції головного спеціаліста зі забезпечення зв'язків із засобами масової інформації та/або прес-секретаря апеляційного суду: <http://hrvector.org/publikacziyi/19-06-19-admin>

- 6 Врахувати думки працівників (-ць) щодо вдосконалення зручності користування адміністративною сторінкою веб-сайтів судів на веб-платформі «Судова влада України» та внесення інформації, що перелічені у розділі 2, п. 2.4., зокрема покращити текстові та візуальні редактори, адаптувати веб-сайти для комфортного користування людьми з інвалідністю та інші.
- 7 Уніфікувати структуру та правила розміщення інформації на веб-порталах судів¹¹⁹.
- 8 Привести у відповідність назви електронних пошт судів до Указів Президента від 29.12.2017 № 452/2017, № 454/2017, № 455/2017.
- 9 Використовувати різні медійні інструменти для поширення інформації про судові засідання та роботу, зокрема збільшити кількість прес-заходів, використовувати і-мейл-розсилки для ЗМІ та громадських об'єднань тощо.
- 10 Використовувати різні комунікаційні майданчики для інформування громадськості, просвітницької роботи, як то міські громадські простори (бібліотеки, хаби тощо).
- 11 Враховувати потреби та запити цільових аудиторій у процесі формування контенту для публікацій у соціальних мережах або на веб-сайті суду. Зокрема, збільшувати частку новин про судові справи; висвітлювати процес реформування судової системи, як він впливає на той чи інший суд; оперативно інформувати про місце та час судових засідань та їхні зміни; оприлюднювати статистичні дані щодо діяльності суду; готувати анонси та прес-релізи щодо цікавих, суспільно-важливих та резонансних судових справ, зокрема з роз'ясненням «людською мовою» рішень суду; надавати своєчасне спростування недостовірної інформації, якщо така поширилася; готувати інформаційні дайджести з інформацією про важливі судові справи.
- 12 Виробити якісну систему внутрішньої комунікації всередині судів, зокрема визначити склад комунікаційної команди суду та систему обміну інформацією з іншими представниками (-цями) суду.
- 13 З метою забезпечення права на відкриті слухання, доступності судів, продовжити позитивну практику транслявання судових засідань у суспільно важливих, резонансних справах технічними засобами судів до мережі Інтернет (YouTube-каналу «Судова влада України»), зокрема за ініціативою суду.
- 14 Перевірити забезпеченість системами конференц-зв'язку та іншою необхідною технікою для транслявання перебігу судового засідання до мережі Інтернет Господарського суду Івано-Франківської області, Заводського районного суду м. Дніпродзержинська Дніпропетровської області та інші суди України. У разі відсутності або несправності такого обладнання в судах, виправити дану ситуацію.

¹¹⁹ У залі суду: результати всеукраїнського моніторингу інформаційного наповнення приміщень апеляційних судів України матеріалами, що сприяють відкритості правосуддя та налагодженню взаємодії з медіа та громадою, 2019 рік / Назарій Боярський — Київ, 2019 рік — 76 с.: <http://hrvector.org/zviti/19-06-14-admin>

- 15 Продовжити та поширювати позитивні практики співпраці судів та громадських організацій для проведення спільних прес-заходів, просвітницьких та освітніх заходів як для самих працівників (-ць) судів так і зовнішніх цільових аудиторій.
- 16 Проводити постійні заходи для обміну кращих практик у роботі з медіа та громадськістю між судами.
- 17 Забезпечити системне та систематичне навчання для прес-секретарів (-ок) судів, працівників (-ць) прес-служб судів та інших представників (-ць) комунікаційної команди суду, зокрема суддів-спікерів (-ок), керівників (-ць) апаратів та голів судів, із залученням громадських організацій, представників медіа щодо проведення ефективної зовнішньої та внутрішньої комунікації. Затребувані представниками (-цями) судів темами для підвищення кваліфікації, а також ті, в яких вбачається необхідність з огляду на результати опитування є робота у соціальних мережах, проведення прес-заходів, ведення веб-сайту суду, надання коментарів та інтерв'ю ЗМІ, кризові комунікації, право на відкриті слухання, доступність судів та сучасні інструменти їх реалізації, зокрема використання транслявання судових засідань технічними засобами судів, організація роботи прес-служб судів та налагодження внутрішньої комунікації, формування комунікаційних стратегій та планів й інші.
- 18 Дуже важливим є проведення спільних освітніх заходів з питань комунікації для всієї комунікаційної команди суду, а також для інших працівників (-ць) апарату суду, суддів.
- 19 Продовжити дослідження функціонування прес-служб судів із залученням незалежних від органів судової влади та самоврядування організацій та інституцій.

Медіавідкритість судів України: всеукраїнське опитування працівників та працівниць судів України, 2018 рік

Метою даного щорічного опитування є продемонструвати розвиток інститутів прес-секретаря та прес-секретарок і прес-служби судів у взаємодії із ЗМІ та громадою.

Інформація буде опрацьована представниками і представницями ГО «Вектор прав людини». Узагальнені дані будуть опубліковані та представлені на відкритому заході з представниками судової влади, правозахисниками та ЗМІ.

Опитування є щорічним. З результатами попереднього можна ознайомитися за посиланням: <http://hrvector.org/zviti/18-02-06-mediajustice>

Така діяльність підтримана в межах Меморандуму про співпрацю з Радою суддів України та ГО «Вектор прав людини»
<http://rsu.gov.ua/uploads/news/memo-62c39f496c.pdf>.

Термін заповнення: до 1 березня 2019 року (включно).

1.1. Назва суду*

1.2. Прізвище, ім'я, по батькові працівника (-ці) суду, який/яка надає відповідь*

Може бути використаний лише з метою уточнення інформації, зазначеної у опитувальнику. Ваші персональні дані НЕ будуть використані публічно

Початок форми

1.3. Контактний телефон*

1.4. Контактна електронна адреса*

2.1. Посилання на сторінки суду у соціальних мережах*

Якщо у суду наявні сторінки у цих соцмережах, позначте їх, будь ласка, та в варіанті «Інше» надайте на них посилання.

- YouTube
- Google+
- Instagram
- Twitter
- «ВКонтакте»
- Tumblr
- Інше: _____

2. 2. Посилання на Facebook-сторінку суду. Або якщо така сторінка відсутня, короткий опис причини відсутності*.

2. 3. Рік реєстрації сторінки суду в Facebook. Якщо сторінка зареєстрована раніше 2014 року, у варіанті «Інше» вкажіть, будь ласка, якого року*.

- 2018
- 2017
- 2016
- 2015
- 2014
- відсутня
- Інше: _____

2.4. Посада працівника (-ці) суду, який/яка відповідальний/а за наповнення контенту Facebook-сторінки суду та сторінок у інших соціальних мережах за наявності таких*.

Якщо відповідальний (-а) працівник (-ця) поєднує у своїй роботі обов'язки прес-секретаря (-ки) та іншої посади, оберіть, будь ласка, варіант «Прес-секретар/прес-секретарка»

- головний спеціаліст/головна спеціалістка із забезпечення зв'язків із засобами
- масової інформації (прес-секретар/прес-секретарка) суду
- керівник (-ця) апарату суду
- заступник (-ця) керівника апарату суду
- працівник (-ця) відділу інформаційно-технічного забезпечення
- суддя-спікер (-ка)
- декілька працівників (-ць)
- Інше: _____

2.5. Чи існує процедура погодження контенту (даних, візуальних матеріалів тощо), що публікується на сторінці у Facebook та/або інших соціальних мережах?*

- ні, відповідальний (-а) працівник (-ця) за наповнення контентом сторінки самостійно вирішує щодо контенту
- так, погоджується з Головою суду
- так, погоджується на рівні прес-служби суду
- так, це визначено у Положенні про прес-службу суду (у варіанті "Інше" надайте, будь ласка, посилання на документ)
- так, це визначено окремим нормативним документом суду (у варіанті "Інше" надайте, будь ласка, посилання на документ)
- Інше: _____

2.5. Кількість вподобань сторінки у Facebook*.

2.6. Чи вважаєте доцільним мати сторінку суду у Facebook та у інших соціальних мережах, якщо так/ні чому?*

2.7. Чи потрібна методична допомога / додаткове навчання для роботи в Facebook та/або у інших соціальних мережах?*

- так
- ні

2.8. Якщо потрібна методична допомога / додаткове навчання для роботи в Facebook та/або у інших соціальних мережах, то які саме питання Вас цікавлять?

3.1. Кількість новин на офіційному сайті суду у 2017 році*

3.2. Кількість новин на офіційному сайті суду у 2018 році*

3.3. Посада працівника (-ці) суду, який/яка відповідальний(-а) за наповнення контентом офіційного сайту суду*

3.4. Яка процедура погодження наповнення контентом офіційного сайту суду?*

3.5. Чи вважаєте, що мають бути внесені зміни до процедури погодження наповнення контентом офіційного сайту суду, якщо так, то які?*

3.6. Оцініть зручність користування адміністративною сторінкою сайту суду та внесення інформації, де 1 — дуже погано, а 10 — дуже добре*.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

3.7. Ваші пропозиції щодо вдосконалення зручності користування адміністративною сторінкою сайту суду та внесення інформації*.

4.1. Кількість проведених у 2017 році прес-заходів (прес-конференцій, брифінгів, інших заходів). Вкажіть, будь ласка, кількість та посилання на них (з сайту, сторінки суду або з будь-якого медіа ресурсу). Відповідь врахується за наявності посилань*. Наприклад: прес-конференцій — 2 (посилання, посилання); брифінгів — 1 (посилання); прес-кава — 1 (посилання) і т. д.

4.2. Кількість проведених у 2017 році днів відкритих дверей. Вкажіть, будь ласка, кількість та посилання на них (з сайту, сторінки суду або з будь-якого медіа-ресурсу). Відповідь врахується за наявності посилань*.

4.3. Кількість наданих у 2017 році коментарів для ЗМІ працівниками (-цями) суду. Вкажіть, будь ласка, кількість та посилання на них (з сайту, сторінки суду або з будь-якого медіа ресурсу). Відповідь врахується за наявності посилань*.

4.4. Кількість інформаційних запитів від ЗМІ до суду у 2017 році*.

4.5. Чи проходили студенти (-ки) закладів вищої освіти практику в суді протягом 2017 року? Якщо так, то вкажіть загальну кількість тих, хто її пройшов та яких факультетів*.

4.6. Кількість, проведених у 2018 році прес-заходів (прес-конференцій, брифінгів, інших заходів). Вкажіть, будь ласка, кількість та посилання на них (із сайту, сторінки суду або з будь-якого медіа-ресурсу). Відповідь врахується за наявності посилань*. Наприклад: прес-конференцій — 2 (посилання; посилання); брифінгів — 1 (посилання); прес-кава — 1 (посилання) і т. д.

4.7. Кількість, проведених у 2018 році днів відкритих дверей. Вкажіть, будь ласка, кількість та посилання на них (з сайту, сторінки суду або з будь-якого медіа ресурсу). Відповідь врахується за наявності посилань*.

4.8. Кількість, наданих у 2018 році коментарів для ЗМІ працівниками (-цями) суду. Вкажіть, будь ласка, кількість та посилання на них (з сайту, сторінки суду або з будь-якого медіа-ресурсу). Відповідь врахується за наявності посилань*.

4.9. Кількість інформаційних запитів від ЗМІ до суду в 2018 році*.

4.10. Чи проходили студенти (-ки) закладів вищої освіти практику в суді протягом 2018 року? Якщо так, то вкажіть загальну кількість тих, хто її пройшов та яких факультетів*.

4.11. Які дії застосовуються прес-секретарем (-кою) суду/прес-службою суду щодо резонансного, суспільно важливого судового засідання?*

Якщо обираєте варіант інше, деталізуйте його, будь ласка.

- оприлюднення прес-анонсу
- надання коментарів представниками суду
- і-мейл-розсилка для ЗМІ
- проведення медіа-заходу (брифінг, прес-конференція тощо)
- моніторинг матеріалів у ЗМІ, соціальних мережах
- оперативне опрацювання інформаційних запитів ЗМІ
- організація трансляції судового засідання
- оприлюднення прес-релізу
- Інше: _____

4.12. Які дії застосовуються судом для підвищення рівня довіри до судової гілки влади?*

5.1. Чи проводились у суді трансляції судових процесів технічними засобами судів на офіційний портал «Судова влада України»?*

Організація трансляції технічними засобами судів, зокрема визначена листом ДСА №15-1924/16 від 14.03.2016 року

- так
- ні

5.2. Якщо у суді трансляції судових процесів технічними засобами судів на офіційний портал «Судова влада України» проводились, то ким вони були ініційовані?*

- сторона захисту
- сторона обвинувачення
- суд
- ЗМІ
- громадські об'єднання
- Інше: _____

5.3. Якщо не проводились у суді трансляції судових процесів технічними засобами судів на офіційний портал «Судова влада України», то які причини?*

- учасники судових процесів та інші не звертались до Суду щодо цього
- наявні звернення були, проте Судом заборонена подібна трансляція
- Інше: _____

6.1. Чи у суді є окрема посада прес-секретаря суду як самостійна одиниця без покладання обов'язків на іншого(-у) співробітника(-цю)?*

- самостійна одиниця
- обов'язки прес-секретаря (-ки) покладені на іншого/у співробітника/цю (якщо так, уточніть у варіанті «Інше» яку саме посаду доводиться суміщати, будь ласка)
- Інше: _____

6.2. Чи у суді наявна прес-служба суду?*

- так
- ні
- Інше: _____

6.3. Якщо у суді наявна прес-служба суду, скільки до неї входить співробітників та які це посади?

6.4. Чим регулюється діяльність прес-служби суду, якщо вона наявна? Надайте, будь ласка, посилання на документ або надішліть на і-мейл:

trialinsimplewords@gmail.com

6.5. Які дії застосовуються прес-секретарем суду/прес-службою суду для налагодження внутрішніх комунікацій всередині суду?

7.1. Ви чи Ваші колеги проходили тренінг «Комунікативні інструменти в роботі судів: діалог суду та громади», організований у партнерстві ГО «Вектор прав людини», проектом «Суд людською мовою», Радою суддів України, прес-центром судової влади України, Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні?*

- так
- ні
- Інше: _____

7.2. Кількість інших проведених у 2017 році семінарів та навчань для суддів та працівників (-ць) апарату суду з питань комунікації (внутрішньої, зовнішньої). Вкажіть, будь ласка, кількість та, якщо це можливо, посилання на них*.

7.3. Кількість інших проведених у 2018 році семінарів та навчань для суддів та працівників (-ць) апарату суду з питань комунікації (внутрішньої, зовнішньої). Вкажіть, будь ласка, кількість та, якщо це можливо, посилання на них.

7.4. Яка додаткова методична/навчальна допомога потрібна та з яких питань? У якій формі Ви б бачили це?

8.1. Додаткові коментарі або Ваші побажання до всього опитувальника.

Якщо суд, у якому Ви працюєте, був утворений у ході поточної судової реформи, просимо у даному пункті вказати дату утворення та нагадуємо, що у такому випадку дані у анкеті вказуються тільки за цей період.

Кінець форми

ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ
ДСА України

вул. Липська, 18/5, м. Київ, 01601, тел.: (044) 277-76-86, факс: (044) 277-76-11,
e-mail: inbox@court.gov.ua, web: [http:// www.dsa.court.gov.ua](http://www.dsa.court.gov.ua), код ЄДРПОУ: 26255795

22.03.2019 № інф/БП/231-19-всл/19
на № _____ від _____

Громадська організація
"Вектор прав людини"

вул. Деревлянська, 13, офіс 315, м. Київ,
04119

info@hrvector.org

trialinsimplewords@gmail.com

Про розгляд запиту
від 18.03.2019 № 122-03

На запит Громадської організації "Вектор прав людини" повідомляємо. Відповідно до частини третьої статті 17 Закону України "Про судоустрій і статус суддів" (далі – Закон) систему судоустрою складають місцеві суди, апеляційні суди, Верховний Суд. Згідно з частиною першою статті 151 Закону ДСА України є державним органом у системі правосуддя, який здійснює організаційне та фінансове забезпечення діяльності органів судової влади, в тому числі апеляційних та місцевих судів, у межах повноважень, установлених законом.

Як відомо Указами Президента від 29.12.2017 № 452/2017, № 454/2017, № 455/2017 ліквідовано апеляційні суди та розпочали свою роботу новоутворені апеляційні суди в апеляційних округах (за виключенням апеляційних, апеляційних господарських, апеляційних адміністративних судів, до яких не переведені судді: Кримський апеляційний суд, Черкаський апеляційний суд, Севастопольський апеляційний суд, Південний апеляційний господарський суд, Четвертий апеляційний адміністративний суд).

Враховуючи зміни, що відбулися в роботі судів надсилаємо перелік новоутворених апеляційних судів та місцевих загальних судів (станом на 01.03.2019), які здійснюють правосуддя відповідно до пункту 3 розділу XII "Прикінцеві та перехідні положення" Закону.

Повторно інформуємо, що на сьогодні процес реалізації Указів Президента України триває.

При цьому звертаємо увагу, що листом ДСА України від 28.02.2019 № інф/БП169-19/230/19 Громадській організації "Вектор прав людини" надано інформацію стосовно кількості судів України після завершення реалізації Указів Президента України щодо реформування судової системи.

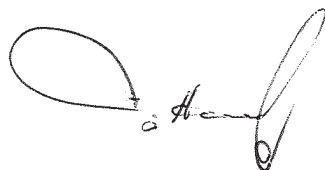
Додатково надсилаємо інформацію про суди, роботу яких припинено рішенням Вищої ради правосуддя від 25.01.2018 № 182/0/15-18 "Про припинення роботи судів у зв'язку зі стихійним лихом, військовими діями, заходами щодо боротьби з тероризмом або іншими надзвичайними обставинами".

Одночасно інформуємо, що на виконання частини п'ятої статті 5 Закону України "Про звернення громадян", з метою реалізації конституційного права громадян на звернення, забезпечення відкритості та прозорості діяльності Державної судової адміністрації України, оперативного реагування на звернення та налагодження зворотного зв'язку з громадянами, підприємствами, установами, організаціями та об'єднаннями громадян (у тому числі отримання інформації про контактні дані судів) з 01.11.2016 року функціонує "гаряча" телефонна лінія Державної судової адміністрації України за єдиним телефонним номером 0-800-501-492.

Також ознайомитися з електронними та поштовими адресами судів можна на офіційному веб-порталі "Судова влада України" (www.court.gov.ua).

Додатки: в електронному вигляді на електронні адреси: info@hrvector.org, trialinsimplewords@gmail.com.

Заступник Голови Державної
судової адміністрації України

С. Чорнуцький

Перелік судів, що взяли участь у дослідженні «Медіавідкритість судів України», 2018 рік.

Види судів	Назва суду
Апеляційні суди України	
Апеляційні суди в апеляційних округах	Апеляційний суд Черкаської області
	Вінницький апеляційний суд
	Волинський апеляційний суд
	Дніпровський апеляційний суд
	Донецький апеляційний суд
	Житомирський апеляційний суд
	Закарпатський апеляційний суд
	Запорізький апеляційний суд
	Івано-Франківський апеляційний суд
	Київський апеляційний суд
	Кропивницький апеляційний суд
	Луганський апеляційний суд
	Львівський апеляційний суд
	Миколаївський апеляційний суд
	Полтавський апеляційний суд
	Рівненський апеляційний суд
	Тернопільський апеляційний суд
	Харківський апеляційний суд
	Херсонський апеляційний суд
Хмельницький апеляційний суд	
Чернівецький апеляційний суд	
Апеляційні господарські суди	Восьмий апеляційний адміністративний суд
	Перший апеляційний адміністративний суд
	П'ятий апеляційний адміністративний суд
	Сьомий апеляційний адміністративний суд
	Третій апеляційний адміністративний суд
	Шостий апеляційний адміністративний суд
Місцеві суди України	
	Господарський суд Вінницької області
	Господарський суд Дніпропетровської області
	Господарський суд Житомирської області

Види судів	Назва суду
Місцеві господарські суди	Господарський суд Івано-Франківської області
	Господарський суд Кіровоградської області
	Господарський суд Миколаївської області
	Господарський суд міста Києва
	Господарський суд Одеської області
	Господарський суд Рівненської області
	Господарський суд Тернопільської області
	Господарський суд Харківської області
	Господарський суд Черкаської області
	Господарський суд Чернівецької області
Окружні адміністративні суди	Закарпатський окружний адміністративний суд
	Запорізький окружний адміністративний суд
	Київський окружний адміністративний суд
	Кіровоградський окружний адміністративний суд
	Луганський окружний адміністративний суд
	Львівський окружний адміністративний суд
	Миколаївський окружний адміністративний суд
	Одеський окружний адміністративний суд
	Полтавський окружний адміністративний суд
	Сумський окружний адміністративний суд
	Тернопільський окружний адміністративний суд
	Харківський окружний адміністративний суд
	Черкаський окружний адміністративний суд
Чернігівський окружний адміністративний суд	
Місцеві загальні суди	Ананьївський районний суд Одеської області
	Апостолівський районний суд Дніпропетровської області
	Арбузинський районний суд Миколаївської області
	Арцизький районний суд Одеської області
	Баранівський районний суд Житомирської області
	Барвінківський районний суд Харківської області
	Бердичівський міськрайонний суд Житомирської області
	Бердянський міськрайонний суд Запорізької області

Види судів	Назва суду
	Березанський міський суд Київської області
	Березанський районний суд Миколаївської області
	Березівський районний суд Одеської області
	Березнегуватський районний суд Миколаївської області
	Березнівський районний суд Рівненської області
	Бериславський районний суд Херсонської області
	Бершадський районний суд Вінницької області
	Білогірський районний суд Хмельницької області
	Білозерський районний суд Херсонської області
	Бобринецький районний суд Кіровоградської області
	Богуславський районний суд Київської області
	Болградський районний суд Одеської області
	Болахівський міський суд Івано-Франківської області
	Борзнянський районний суд Чернігівської області
	Борщівський районний суд Тернопільської області
	Буринський районний суд Сумської області
	Буський районний суд Львівської області
	Великобагачанський районний суд Полтавської області
	Великобурлуцький районний суд Харківської області
	Великоновосілівський районний суд Донецької області
	Великоолександрівський районний суд Херсонської області
	Верховинський районний суд Івано-Франківської області
	Веселинівський районний суд Миколаївської області
	Вижницький районний суд Чернівецької області
	Високопільський районний суд Херсонської області
	Вільнянський районний суд Запорізької області
	Вільшанський районний суд Кіровоградської області
	Вінницький міський суд Вінницької області
	Вовчанський районний суд Харківської області
	Вознесенський міськрайонний суд Миколаївської області
	Володарський районний суд Київської області
	Володарсько-Волинський районний суд Житомирської області
	Володимир-Волинський міський суд Волинської області

Види судів	Назва суду
	Волочиський районний суд Хмельницької області
	Врадіївський районний суд Миколаївської області
	Гайсинський районний суд Вінницької області
	Галицький районний суд Івано-Франківської області
	Генічеський районний суд Херсонської області
	Глобинський районний суд Полтавської області
	Глухівський міськрайонний суд Сумської області
	Голопристанський районний суд Херсонської області
	Городенківський районний суд Івано-Франківської області
	Городоцький районний суд Львівської області
	Гребінківський районний суд Полтавської області
	Гуляйпільський районний суд Запорізької області
	Дворічанський районний суд Харківської області
	Деражнянський районний суд Хмельницької області
	Дергачівський районний суд Харківської області
	Деснянський районний суд м. Чернігова
	Деснянський районний суд м. Києва
	Дзержинський міський суд Донецької області
	Дзержинський районний суд міста Кривого Рогу Дніпропетровської області
	Диканський районний суд Полтавської області
	Дніпровський районний суд міста Дніпродзержинська Дніпропетровської області
	Долинський районний суд Кіровоградської області
	Доманівський районний суд Миколаївської області
	Драбівський районний суд Черкаської області
	Дубенський міськрайонний суд Рівненської області
	Житомирський районний суд Житомирської області
	Жмеринський міськрайонний суд Вінницької області
	Жовтневий районний суд м. Запоріжжя
	Жовтневий районний суд м. Маріуполя Донецької області
	Жовтневий районний суд м. Дніпропетровська
	Жовтневий районний суд Миколаївської області

Види судів	Назва суду
	Жовтоводський міський суд Дніпропетровської області
	Заводський районний суд м.Дніпродзержинська Дніпропетровської області
	Заводський районний суд міста Запоріжжя
	Зарічний районний суд м. Суми
	Заставнівський районний суд Чернівецької області
	Згурівський районний суд Київської області
	Зіньківський районний суд Полтавської області
	Золочівський районний суд Львівської області
	Іванівський районний суд Одеської області
	Іванівський районний суд Херсонської області
	Ізмаїльський міськрайонний суд Одеської області
	Іллінецький районний суд Вінницької області
	Іллічівський міський суд Одеської області
	Іллічівський районний суд м. Маріуполя Донецької області
	Інгулецький районний суд міста Кривого Рогу Дніпропетровської області
	Іршавський районний суд Закарпатської області
	Калуський міськрайонний суд Івано-Франківської області
	Камінь-Каширський районний суд Волинської області
	Каховський міськрайонний суд Херсонської області
	Кегичівський районний суд Харківської області
	Київський районний суд міста Одеси
	Ківерцівський районний суд Волинської області
	Кілійський районний суд Одеської області
	Козельщинський районний суд Полтавської області
	Коломийський міськрайонний суд Івано-Франківської області
	Корабельний районний суд міста Миколаєва
	Корольовський районний суд м. Житомира
	Коростенський міськрайонний суд Житомирської області
	Косівський районний суд Івано-Франківської області
	Костопільський районний суд Рівненської області
	Котовський міськрайонний суд Одеської області

Види судів	Назва суду
	Красноокнянський районний суд Одеської області
	Кременчуцький районний суд Полтавської області
	Криворізький районний суд Дніпропетровської області
	Крюківський районний суд м.Кременчука Полтавської області
	Куп'янський міськрайонний суд Харківської області
	Ладизинський міський суд Вінницької області
	Ленінський районний суд м. Полтави
	Ленінський районний суд м. Харкова
	Летичівський районний суд Хмельницької області
	Липовецький районний суд Вінницької області
	Лисичанський міський суд Луганської області
	Личаківський районний суд м.Львова
	Літинський районний суд Вінницької області
	Лубенський міськрайонний суд Полтавської області
	Луцький міськрайонний суд Волинської області
	Любашівський районний суд Одеської області
	Малиновський районний суд м. Одеси
	Маневицький районний суд Волинської області
	Марківський районний суд Луганської області
	Машівський районний суд Полтавської області
	Мелітопольський міськрайонний суд Запорізької області
	Миргородський міськрайонний суд Полтавської області
	Міжгірський районний суд Закарпатської області
	Міловський районний суд Луганської області
	Могилів-Подільський міськрайонний суд Вінницької області
	Монастирищенський районний суд Черкаської області
	Мукачівський міськрайонний суд Закарпатської області
	Мурованокуриловецький районний суд Вінницької області
	Недригайлівський районний суд Сумської області
	Немирівський районний суд Вінницької області
	Нетішинський міський суд Хмельницької області
	Новобузький районний суд Миколаївської області

Види судів	Назва суду
	Новоград-Волинський міськрайонний суд Житомирської області
	Новгородівський міський суд Донецької області
	Новозаводський районний суд м. Чернігова
	Новомосковський міськрайонний суд Дніпропетровської області
	Новопсковський районний суд Луганської області
	Новоукраїнський районний суд Кіровоградської області
	Оболонський районний суд м. Києва
	Октябрський районний суд міста Полтави
	Орджонікідзевський районний суд м. Запоріжжя
	Орджонікідзевський районний суд міста Харкова
	Оріхівський районний суд Запорізької області
	Охтирський міськрайонний суд Сумської області
	Павлоградський міськрайонний суд Дніпропетровської області
	Первомайський міськрайонний суд Миколаївської області
	Петропавлівський районний суд Дніпропетровської області
	Печерський районний суд м. Києва
	Пирятинський районний суд Полтавської області
	Піщанський районний суд Вінницької області
	Покровський районний суд Дніпропетровської області
	Пологівський районний суд Запорізької області
	Полонський районний суд Хмельницької області
	Полтавський районний суд Полтавської області
	Приазовський районний суд Запорізької області
	Прилуцький міськрайонний суд Чернігівської області
	Приморський районний суд Запорізької області
	Радехівський районний суд Львівської області
	Ратнівський районний суд Волинської області
	Ренійський районний суд Одеської області
	Роздільнянський районний суд Одеської області
	Рубіжанський міський суд Луганської області

Види судів	Назва суду
	Саксаганський районний суд м.Кривого Рогу Дніпропетровської області
	Самарський районний суд м. Дніпропетровська
	Саратський районний суд Одеської області
	Святошинський районний суд м. Києва
	Семенівський районний суд Полтавської області
	Сихівський районний суд м.Львова
	Сколівський районний суд Львівської області
	Слов'янський міськрайонний суд Донецької області
	Снігурівський районний суд Миколаївської області
	Старокостянтинівський районний суд Хмельницької області
	Старосамбірський районний суд Львівської області
	Татарбунарський районний суд Одеської області
	Теплицький районний суд Вінницької області
	Теплодарський міський суд Одеської області
	Тростянецький районний суд Вінницької області
	Тростянецький районний суд Сумської області
	Трускавецький міський суд Львівської області
	Тульчинський районний суд Вінницької області
	Турійський районний суд Волинської області
	Тячівський районний суд Закарпатської області
	Устинівський районний суд Кіровоградської області
	Фастівський міськрайонний суд Київської області
	Херсонський міський суд Херсонської області
	Хмельницький міськрайонний суд
	Хорольський районний суд Полтавської області
	Центральний районний суд м.Миколаєва
	Чаплинський районний суд Херсонської області
	Чечельницький районний суд Вінницької області
	Чигиринський районний суд Черкаської області
	Чорнобаївський районний суд Черкаської області
	Чутівський районний суд Полтавської області
	Шаргородський районний суд Вінницької області

Види судів	Назва суду
	Шепетівський міськрайонний суд Хмельницької області
	Широківський районний суд Дніпропетровської області
	Ширяївський районний суд Одеської області
	Шишацький районний суд Полтавської області
	Шумський районний суд Тернопільської області
	Южноукраїнський міський суд Миколаївської області
	Юр'ївський районний суд Дніпропетровської області
	Ямпільський районний суд Вінницької області
	Ямпільський районний суд Сумської області
	Яремчанський міський суд Івано-Франківської області

ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ІНФОРМАЦІЙНІ СУДОВІ СИСТЕМИ»

вул. Плещеева, 10 м. Київ, Україна, 03045, e-mail: inbox@ics.gov.ua,
тел., факс: (044) 207-35-60, (044) 207-35-40, код згідно ЄДРПОУ 34614292

24.04.2018 № 1668/18-Вух
на № 14-04 від 18.04.2018

Директору
ГО «Вектор прав людини»
Рибак В.В.

відділення зв'язку №50, а/с 112, м. Київ,
04050
e-mail: info@hrvector.org
e-mail: trialinsimplewords@gmail.com

Шановна Валеріє Валеріївно!

У відповідь на Ваш лист від 18 квітня 2018 року №14-04, державне підприємство «Інформаційні судові системи» (далі Підприємство), в межах компетенції надає інформацію щодо узагальнення практики проведення трансляцій судових засідань технічними засобами судів.

Підприємством, як адміністратором офіційного веб-порталу «Судова влада України», здійснюється технічний супровід онлайн-трансляцій судових засідань на Youtube каналі «Судова влада України».

На сьогодні Підприємством одночасно може проводитися до шести онлайн-трансляцій судових засідань на Youtube каналі «Судова влада України», що цілком відповідає заявленій кількості звернень від судів на проведення онлайн-трансляцій судових засідань. Гранична кількість одночасних онлайн-трансляцій обумовлюється технічними факторами та може бути збільшена у випадку розширення матеріально-технічної бази Підприємства.

За наявними у Підприємства даними з ініціативи Державної судової адміністрації України було додатково обладнано системою відеоконференцзв'язку 208 залів судових засідань протягом 2016 року та 353 зали судових засідань судів України протягом 2017 року. Відповідно, збільшилася кількість проведення процесуальних дій у режимі відеоконференції та трансляцій судових засідань до мережі Інтернет.

Варто зазначити, що станом на поточний період систему відеоконференцзв'язку з можливістю проведення судових засідань в режимі відеоконференцзв'язку та трансляцій судових засідань до мережі Інтернет впроваджено у всіх місцевих та апеляційних судах України. Оновлення переліку судів, у яких впроваджено систему відеоконференцзв'язку відбувається за наявності потреби та відповідної інформації про зміни у переліку.

Додатково повідомляємо, що онлайн-трансляції судових засідань зберігаються тільки на Youtube каналі «Судова влада України», із розміщення відповідних посилань на зазначені трансляції на веб-порталі «Судова влада України» в розділі «Судові засідання онлайн», та з можливістю пошуку здійснених та запланованих трансляцій судових засідань.

З повагою

В. о. генерального директора

Франчук Олександр Вікторович
(044) 207-35-30

В. Калуга

ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ
ДСА України

вул. Липська, 18/5, м. Київ, 01601, тел. 277-76-86, факс 277-76-11,
e-mail: inbox@court.gov.ua, web: <http://www.dsa.court.gov.ua>, код ЄДРПОУ 26255795

14.03.2016 № 15-1924/16

Головам апеляційних,
апеляційних спеціалізованих,
місцевих спеціалізованих судів

Начальникам
територіальних управлінь
Державної судової
адміністрації України

*Про можливість он-лайн трансляції
судових засідань по справах,
які мають значний суспільний інтерес*

З метою здійснення он-лайн трансляції судових засідань по справах, які мають значний суспільний інтерес, державним підприємством "Інформаційні судові системи" (далі – Підприємство) на веб-сторінці суду веб-порталу "Судова влада України" реалізовано механізм оприлюднення анонсу та розміщення он-лайн трансляцій у вигляді банерів з посиланням на офіційний канал на Youtube "Судова влада України".

Здійснювати он-лайн трансляцію судового засідання можливо за умови дотримання таких правил.

1. Не пізніше ніж за три робочих дні до проведення судового засідання направити на електронну адресу Підприємства inbox@ics.gov.ua офіційного листа суду з заявкою на підключення відеотрансляції судового засідання з зазначенням у ньому:

- 1) єдиного унікального номера справи;
- 2) інформації про справу (назва сторони в справі, суть позову, стаття обвинувачення тощо) — не більше 50 символів;
- 3) дати та часу, на які призначено трансляцію;
- 4) номер телефону та ПІБ особи, відповідальної за технічне забезпечення трансляції в суді.

2. Назва трансляції формується у форматі:

- 1) засідання "дата_засідання", справа;
- 2) № "єдиний_унікальний_номер_справи": "інформація_про_справу".

3. Технічне проведення відеотрансляції судових засідань має бути дотримано судом шляхом:

1) проведення судового засідання лише в залі, обладнаному системою відеоконференцзв'язку;

2) попередження судом сторін та учасників судового процесу про необхідність розмовляти в мікрофон.

Після отримання листа суду спеціалісти Підприємства здійснюють заходи щодо тестування он-лайн трансляції та створення відповідного банера на веб-сторінці суду веб-порталу "Судова влада України".

Усі проведені он-лайн трансляції можливо переглянути на офіційному каналі на Youtube "Судова влада України" за посиланням: <https://www.youtube.com/channel/UCFDRcAmACu5ljF-YUMGctnA>.

Зазначена в листі інформація надсилається для врахування та подальшого використання в роботі.

Начальникам територіальних управлінь Державної судової адміністрації України довести цей лист до відома місцевих загальних судів.

В.о. Голови Державної
судової адміністрації України

О. Булка

ДЕРЖАВНА СУДОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ**НАКАЗ****6 листопада 2013 р.****м. Київ****№ 145*****Про затвердження Типової посадової інструкції головного спеціаліста із забезпечення зв'язків з засобами масової інформації (прес-секретаря)***

На виконання рішення XI з'їзду суддів України від 22.02.2013 р. щодо запровадження в судах посади прес-секретаря, на підставі статей 146, 147 та 149 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", статті 12 Закону України "Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації", з метою забезпечення максимально прозорого доступу суспільства до інформації про діяльність судів, підтримки відносин між судами та громадськістю, а також для зміцнення авторитету та підвищення іміджу судової влади України.

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Типову посадову інструкцію головного спеціаліста із забезпечення зв'язків з засобами масової інформації (прес-секретаря), що додається.
2. Управлінню з питань судового діловодства розмістити текст цього наказу та Типову посадову інструкцію головного спеціаліста із забезпечення зв'язків з засобами масової інформації (прес-секретаря) на офіційному веб-порталі судової влади України.
3. Управлінню організаційного забезпечення діяльності Державної судової адміністрації України надіслати текст цього наказу та Типову посадову інструкцію головного спеціаліста із забезпечення зв'язків з засобами масової інформації (прес-секретаря) до апеляційних судів та територіальних управлінь Державної

судової адміністрації України.

4. Керівникам апаратів апеляційних судів затвердити до 1 січня 2014 року посадову інструкцію головного спеціаліста із забезпечення зв'язків з засобами масової інформації (прес-секретаря).
5. Начальникам територіальних управлінь Державної судової адміністрації України надіслати текст цього наказу та Типову посадову інструкцію головного спеціаліста із забезпечення зв'язків з засобами масової інформації (прес-секретаря) до місцевих судів для використання в роботі.
6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на першого заступника Голови Державної судової адміністрації України В.Півторака.

Голова

Р. Кирилюк

